

DOMOLJUB

Izšla vsak šetriek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisal in dopisal se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO. ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (desetina „Domoljuba“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Četovni promet poštno-hranilničnega urada št. 824.797.

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1906.

Leto XIX.

Za vzajemnost.

K vzajemnosti kličemo. Nešteto-krat se je že poudarjala ta beseda. A kaj pomaga to? Lepi nauki se lahko poslušajo, najlažje od tistih, ki sodijo, da niso zanje. Tudi pridigi o vzajemnosti se tako godi. Spomni jo, pa ti zaploskajo; ko gredo vsaksebi, smo pa tam, kjer smo bili. Najvažnejšega namreč manjka. In to je odgovor na vprašanje: Kako je treba posamniku delati, da bo pospeševal vzajemnost. Kaj je vzajemnost, je lahko povedati. Saj imamo Slovenci tako lepo razlago v svojem reku: Eden za vse, vsi za enega. Kako se da to doseči, kaj je treba storiti vsakemu posamniku, to je pa drugo vprašanje.

Za nas je jasno, da se gre za vzajemnost katoliških Slovencev; oboje moramo poudarjati. Treba je, da smo v verskih stvareh in v na rodnih eden za vse in vsi za enega. Liberalci govoré samo o narodni vzajemnosti, a še ta jim je samo v drugi vrsti na srcu. Gre se jim samo zase. Njihovo geslo se glasi: Vsak za nas in mi le zase. S takimi ljudmi je seveda tudi v narodnih stvareh vzajemnost težka, ker družega ne vidijo, nego sebe in razvijajo trobojnico samo sebi v korist in slavo.

Zato moremo govoriti le o vzajemnosti katoliških Slovencev. Ti morajo podpirati drug družega, v vseh ozirih. Če hoče kak liberalcec pri kaki reči, ki je tudi on zanj vnet, pomagati, naj le. Ne branimo mu; naše vrste so dovolj široke, da morejo sprejeti vse liberalce v svojo sredo, ne da bi se kaj poznalo.

Pa pustimo to! Lotimo se vprašanja, ki smo si ga postavili. Kako naj vsak posameznik dela za vzajemnost? Kaj naj dela v domačem kraju, je lahko umljivo. Bere naj naše liste, zahaja naj v naša društva; podpira naj z agitacijo in če more z gmotnimi sredstvi vse reči, ki se v njih kaže naše življenje: versko in narodno; — tako cerkev, društva, občinske, deželne in državnozbornske volitve.

Toda uprašujemo: Kako naj goji kdo vzajemnost z drugimi katoliškimi Slovenci. Dopisovanje v liste je pač važna reč v tem oziru; ravno tako je lepo, če se udeležujejo velikih shodov in zborovanj, ki se sklicujejo za okraje, dežele ali za vse Slovence. To je prav in dobro, toda ne vse. V današnjem članku hočemo opozoriti na neko delo za vzajemnost, pri katerem lahko vsak sodeluje, tudi tisti, kateri nima znanja, da bi pisal v liste,

ali nima denarja in časa, da bi se udeleževal velikih zborovanj po drugih krajih. Tu mislimo na delovanje za vzajemnost našega društvenega življenja.

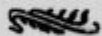
Pojasnilo z zgledi! V naša mesta prihajajo ljudje z dežele, dečki v trgovine ali k rokodelcem, fantje za delavce, hlapce, dekleta za služkinje, delavke, mnogo jih gre tudi vun na tuje, v razna avstrijska mesta, v Nemčijo ali celo čez ocean v Ameriko. **Ali ni naša najsvetejša skrb, storiti vse, kar moremo, da ti ljudje vedo za naša društva, da vedo, kam se morejo obrniti?**

Koliko se jih izgubi, ko v mestu nimajo prave družbe. Pride v slabo, pa kmalu zapravi, kar je prinesel z doma s seboj. Polasti se ga ali liberalni tok, ali pa ga odnese socialno-demokratska povodenj s seboj. Ti ljudje ne mirujejo; kar morejo, agitirajo za svojo reč.

Sedaj pa vprašamo: Ali ne bi mogel vsak zaveden Slovenec v tem oziru storiti kaj dobrega? Naša društva po mestih doma in na tujem bi morala biti vsakemu ne samo znana, ampak moral bi se zanimati zanje, kakor za nekaj svojega. O tem bi se morali razgovarjati po družtvih in

doma, tako da bi res ne bilo nikogar, ki bi jih ne poznal, da bi vedeli zanje otroci in starčki. Strokovna društva za delavce, izobraževalna društva, društva za delavce, delavke, rokodelce, posle, trgovce, — to bi morali poznati. Potem bi naš fant, naša deklica ob prihodu v mesto prišla že z mislijo: K svojim pojdem. Svoje društvo si poiščem in tja vstopim. To je namreč gotovo, da brez društva le prerad krene posamnik na napačno pot. Zato pa vidimo, kolikega pomena so izobraževalna društva. Kdor se tu navadi, bo tudi, ko pride drugam, iskal društva, in kdor se doma navadi pravega društva, tudi v tujini ne bo zašel.

Dajmo torej! Seznanimo se s svojimi društvi na Dunaju, v Gradcu, Trstu, Celovcu, Celju, Mariboru, Ljubljani, po delavskih krajih; naj nam bodo pri srcu in skrbimo, da seznanimo s tem tiste rojake, ki nič ne bero in vsled tega tudi o vsem tem nič ne vedo. To delo za vzajemnost je lahko mogoče, ni težko, je brez stroškov, zraven pa nepopisno hvaležno. Pojmo na delo!

Izobrazbi.

Črtice iz zvezdoslovja.

Gotovo je že vsak izmed cenjenih bralcev opazoval ponoči nebo in neštete nanj pritrjene zvezde, vsakdo je že videl solnce in tople njegove žarke. Ali si je pa tudi stavil vprašanje: kaj so pravzaprav te nočne lučice, kaj je solnce zakaj nam redno vsak dan vzhaja in zahaja?

Vsa taka in podobna vprašanja rešuje posebna znanost ali veda, ki ji pravimo **zvezdoslovje**. Ona se po pravici imenuje »Kraljica znanosti«, kajti predmeti, ki jih mora opazovati in preiskovati, so tako, daleč od nas da se nam zdi nemogoče, da bi jih mogli le količkaj spoznati, a vendar so uspehi te vede tako veliki, da se jim moramo uprav čuditi. Za preiskovanje nebesnih teles služijo učenjakom razni pripomočki, zlasti daljnogledi. Z daljnogledi, v katerih se vidi vsako telo mnogokrat večje kakor s prostim očesom, je mogoče prodrati zvezdoslovcu v neizmerne daljave vseмира, kakor se imenuje prostor, v katerem so zvezde, in odkriti tajne, ki so človeškemu očesu prikrite. Za svoja opazovanja imajo zvezdoslovci posebna poslopja, zvezdarne, v katerih so nameščeni velikanski daljnogledi in drugo potrebno orodje.

Kaj nam torej odgovarja zvezdoslovje na prej stavljena vprašanja? Na kratko povedano, tole: neštete zvezde, ki krasijo nebo, mesec, ki nam razsvetljuje temne noči, solnce, ki nas tako ljubo greje, niso nič drugega, kakor svetovi, podobni zemlji, na kateri bivamo mi. Da, tudi naša zemlja bi se nam videla kot zvezda, ako bi se le od nje zadosti oddaljili, kakor se nam vidijo drugi nebesni svetovi

zato tako majhni, ker so od nas silno oddaljeni, dasi so nekateri tisočkrat večji kot zemlja.

Kratko opazovanje pojavov na nebu nas prepriča, da nebesna telesa ne mirujejo, ampak se neprenehoma gibajo. Vprašanje je, ali se premikajo vsa nebesna telesa ali samo nekatera. Na to moramo odgovoriti, da velika večina zvezd miruje, vsaj navidezno, samo nekoliko se jih giblje. Z ozirom na to delstvo se dele vsa nebesna telesa ali zvezde na premičnice ali planete in nepremičnice ali stalnice. Premičnice neprenehoma krožijo po vsemiru, med njimi se nahaja tudi naša zemlja, stalnice ali nepremične zvezde pa so, kot bi bile prikovane, vedno na istem mestu. Nam se samo zdi, da se vse premika, ravno zato ker se naša zemlja giblje.

Premičnice ali planeti.

Svetov, ki se gibljejo okoli solnca in ki nas v prvi vrsti zanimajo, ker je med njimi naša zemlja, so dosedaj odkrili do 400. Planetov štejemo torej sedaj 400. Po svoji velikosti so zelo različni. Nekateri so pravi velkani, iz katerih bi se dalo napraviti stotine takih svetov kot je zemlja, drugi so zopet majhni svetički, okoli katerih bi se prišlo peš v desetih urah. Astronomi ali zvezdoslovci so dali vsakemu planetu svoje ime. Največji se imenujejo sledeče: Jupiter, Saturn, Uran in Neptun. Srednji so: Merkur, Danica (Venera), naša zemlja in Mars. (Imena za te planete so vzeli učenjaki od starih rimskih bogov in boginj.) Kakor njih velikost, tako različna je tudi njih oddaljenost od solnca. Solncu najbližji so srednji planeti, za njim pridejo mali, a največji imajo tudi največjo oddaljenost od solnca. Razen planetov se gibljejo okoli solnca tudi še takozvani kometi ali repatice, izmed katerih nekateri stalno krožijo okoli njega, druge pa se na svojem potovanju po vsemiru priklatijo v njegovo bližino, da po kratkem gostovanju zopet odlete v neizmerne daljave, ne da bi se še kdaj povrnile k nam. A o tem pozneje!

Kljub vsi različnosti, ki jo kažejo planeti in v svoji velikosti i oddaljenosti od solnca, tvorijo vendar vsi — rekel bi — neko družino, v kateri je glavar solnce. Oni ne letajo svojevoljno po vsemiru, ampak so vezani na trdne zakone, ki jih jim je dal Stvarnik in od katerih se ne morejo odmakniti niti za las. Kakor rečeno se gibljejo vsi okoli solnca, ki tvori skupno središče in zato so naedajali zvezdoslovci solncu s planeti vred ime »solnčni sestav«. Poti, po katerih se gibljejo okoli solnca, imajo obliko pakroga ali elipse. Elipsa je jajčast krog, ki ga kaže n. pr. lupina jajca, ako jo po dolgem prerežeš. Pri nekaterih planetih je ta elipsa bolj podolgasta, pri drugih pa skoraj enaka pravemu krogu. Čim bližje je kak planet solncu, tem hitreje se premiče. Nehote se nam vsiljuje vprašanje: Kaj pa vendar goni planete okoli solnca in kaj jih drži pri njem, da ne odlete v daljavo? Saj je znano, da vsako leto leti v ravni smeri, ako ga nič ne ovira na njegovi poti. Kroglja iz puške n. pr. leti naravnost naprej, pot ji je ravna črta, in ona se ne povrne sama od sebe več nazaj v puško kot se naša zemlja povrača vsako leto nazaj na isto mesto. In zakaj se torej planeti ne gibljejo v ravni črti, ampak v krogih in samo okoli solnca? Tu vidimo, da mora imeti solnce v sebi neko silo, neko moč, s katero privlači k sebi vse planete. Da to silo razumemo, hočemo pokazati najprej, kako se kaže podobna sila na zemlji.

Ako vržemo kamen v zrak, leti nekaj časa kvišku, potem se pa obrne in pade na zemljo. Istotako zletji na zemljo, ako ga le spustimo iz višine. Še bolj čudno je, da vsaka stvar, ki jo spustimo iz višave, jednako hitro pada proti zemlji. Zelezo pade ravno tako hitro

na zemljo kakor les. Le poskusite! Ko bi mogli izmeriti pot padajočemu kamnu, bi videli, da preleti v prvi sekundi pet metrov, v drugi 15, v tretji že 25. (Zelo lahke stvari, n. pr. papir, perje, listje ne padajo tako hitro, ker jih ovira zrak, v brezračnem prostoru pa bi imele isto hitrost.) To se godi na vsi zemlji enako, v Evropi kakor v Ameriki. Sklep, ki ga povzamemo iz tega dejstva je, da mora imeti zemlja neko tajno moč, s katero privlači nase vsako telo. To moč imenujemo privlačno silo zemlje ali težnost. Ne smemo pa misliti, da ima samo naša zemlja tako privlačno moč, temveč jo najdemo tudi na drugih planetih, na solncu in sploh v vsakem telesu. Toda ta moč ni povsod jednaka, ampak je odvisna od velikosti telesa. Planet, ki je dvakrat večji od zemlje, ima dvakrat tako veliko privlačno silo kot zemlja. Solnčna težnost je 325.000krat tako velika, ker je solnce 325.000krat večje kot naša zemlja. Mimogrede bodi omenjeno, da teža kake stvari ni nič drugega kakor velikost privlačne sile, s katero jo zemlja privlači k sebi. Zato telesa niso na vseh planetih enako težka, na večjih so težja, na manjših lažja. Na naši zemlji tehta en krajcar približno en gram, na solncu bi tehtal 325.000krat toliko t. j. nekaj nad tri cente. Za bogatino bi bilo tam slabo. Na luni pa je vsaka stvar 50 krat lažja kot na zemlji. Odrasel človek bi torej tehtal na luni samo približno poldrugi kilogram. Privlačna sila zemlje je vzrok, da ljudje na spodnjem delu zemeljske kroglice ne padejo »dol«. Ta čudovita moč ne deluje samo na površini teles, ampak sega tudi v daljavo. Ko bi se mogli oddaljiti od zemlje, bi nas še vedno vlekla proti sebi, samo vedno manjša bi bila ta privlačna sila, čim bolj bi se oddaljevali od zemlje. O ti čudni privlačni moči vseh teles ne vemo drugega kot pravila, po katerih deluje, kaj je njen vzrok, je popolnoma neznano. Sedaj nam je jasno, zakaj planeti ne morejo odleteti od solnca. Neizmerno velika njegova privlačna moč je tista vrstica, ki jih drži takorekto privezane pri njem, da se ne morejo oddaljiti niti za las. Dobro, bi lahko rekel kdo, če je ta moč res tako velika, zakaj pa solnce ne potegne planetov k sebi, kakor potegne zemlja kamen, vržen v zrak nazaj k sebi? To je drugo vprašanje, na katero hočemo takoj odgovoriti. — Priveži na vrstico svinčeno kroglico ali kamen in začni ga vrteti, držeč vrstico na nasprotnem koncu. Dokler boš vrtel počasi, bo vrstica ostala rahla, čim hitreje pa sučeš, tem bolj se vrstica napenja in nazadnje lahko počni, ako si dosti hitro vrtel, in kamen odleti proč. Pri tem poskusu je gotovo morala delovati neka sila, ki je telo vlekla proč od središča in se je javljala v tem, da je napenjala in nazadnje pretrgala vrstico. To silo, ki vleče telo od središča, okoli katerega se vrti, imenujemo sredobežno silo ali sredobežnost. Obrnimo to na planete. Planeti se od nekaj gibljejo in ker se gibljejo v krogu, jih vleče sredobežnost proč od solnca. Sredobežnost, ki je tem večja, čim večje je telo in čim hitreje se vrti, jim brani približati se solncu. Privlačna sila in sredobežnost si torej delujeta nasproti in branita planetom, da se ne morejo preveč oddaljiti od solnca, pa tudi ne približati se mu, ampak morajo krožiti neprestano po isti poti. Pač se moramo čuditi človeškemu duhu, ki je odkril te veličastne zakone, še bolj pa modrosti Stvarnika, ki je znal dati mrtvi stvarini take čudovite lastnosti. Prihodnjič hočemo obrniti pozornost na posamezne člane te velike solnčne družine in jih na kratko opisati.

Političen pregled.

VOLILNA PREOSNOVA V ODSEKU SPREJETA.

Odsek za volilno reformo je dokončal svoje glavno delo. Kuhanje te volilne reforme je mnogim vzelo popolnoma vso pamet. Naši slovenski liberalci so ljuto rohneli proti njej, ker jim duh ni ugajal in so njih fini želodci in živci navajeni le samo na take jedi, ki jih drugi skuhajo, a morajo biti te jedi tudi dobro zabeljene. Odkrito rečeno: volilna reforma jim bo vzela vse ovirke in vso mast in ponižno bodo morali zajemati s preprostim delavnim ljudstvom iz sklade državljanjskih pravic. Nič jim ne bodo pomagali do vrha napolnjeni žepi, njih ošabnosti, s katero so zdaj teptali ljudstvo, bo konec. Delavna roka bo pokazala vrata vsakemu, ki jih bo hotel aničevati in prezirati.

Res je, da s to volilno reformo še ni konca vseh krivic, ki se gode ljudskim stavovom. Res je, da je volilna reforma, ki jo je sklenil odsek, pomanjkljiva, vendar je njo dana v kolikor toliko ljudstvu metla v roke, da pomeže ž njo lene in požrešne rote izpred svojega praga.

Vršilo se je namreč glasovanje o zadnji najprepornejši točki nove volilne reforme. Šlo je za to, ali lahko novi ljudski državni bodor spremeni volilne okraje drugače, kakor so sedaj razdeljeni z navadno večino poslancev. Nemci so pred vsem zahtevali, da more premembo skleniti le dvetretjinska večina temu so se upirali razun Poljakov, po večini aristokratije ali »poljska šlahta« in »čifutov«, katerim sploh smrdi volilna reforma, vsaj slovenski poslanci. Sovražniki volilne reforme so hoteli s to dvetretjinsko večino pokopati nes boji, ki se bije že desetletja in zopet orotati ljudstvo njegovih svetih pravic. Potom kompromisov pa se je še-le, ko se je zaslil las z najvišjega mesta, da se mora v kratkem skleniti volilna reforma, doseglo, da se ni prečela volilna reforma. In sedaj so se še-le pokazali v pravi luči ljudski sovražniki.

SPORAZUM MED STRANKAMI.

Dne 25. oktobra je za Avstrijo pomenljiv an, kajti odsek za volilno reformo je sprejel še se preostale paragrafe. Poslanec Gessmann je namreč predlagal, da se nekateri paragrafi, med njimi tudi § 42, smejo izpremeniti, ako je v zbornici navzočih najmanj 343 poslancev. Predlog je obveljal z 32 proti 12 glasovom. Proti je glasoval tudi dr. Tavčar. Poljaki so se udali le pod pogojem, da se kneška volilna okrožja v Galiciji smejo izpremeniti, ako je v zbornici navzočih polovico poslancev iz Galicije. — Glasovanje v odseku kaže, da je dovolj močna večina, ki hoče reformo izvršiti. Volilna reforma je tedaj gotova stvar. V zbornici se začne drugo branje črta baje 5. novembra ter ne bo rešen pred 1. novembrom.

S ČEHI STOJIMO IN PADEMO.

Ves čas boja za volilno pravico so si naši poslanci skušali nakloniti zdaj te, zdaj se poslance, dobro vedoč, kakšnega pomena pomoč drugih poslancev. Naši poslanci so našli in se jih držali v čeških bratih. Svodomiselnost njihova ni bila ovira, da ne bi tem usodepolnem boju prezrli tega, kar loče, in iskali samo skupnih stvari. V tem namreč je prikipele dr. Susteršiču in ž njim nam odkrita beseda na dan: S Čehi stojimo in pademo. Dr. Tavčar je bil drugega

menenja. V najodločilnejšem trenutku je javno napadel češke poslance in v veliko veselje vsememskih nasprotnikov in nekaterih poljskih spletkarjev dokazal, da mu je ob strankarski koristi tudi slovensko-češka vzajemnost prazna beseda. Njegov nastop se dá tolmačiti le iz obupa: če ima propasti moja stranka, naj gre vse k vragu. Če jaz padem, naj pade vse.

IZ DRŽAVNE ZBORNICE.

Železniški odsek je po dolgih obravnavah odobril vladni načrt glede podržavljenja Severne železnice.

IZPREMEMBE V AVSTRIJSKEM MINISTRSTVU.

Zunanji minister grof Goluhovski je v pretečenem tednu odstopil in sicer na ljubo Mažarom. Enajst let je vodil grof Goluhovski zunanjo politiko naše države. Bil je zvest sluga trozvezi, in je Avstrijo držal vedno v primerni oddaljenosti od Rusije. Na Balkanu je skrbno varoval bolnega turškega sultana. O njem se ni veliko slišalo, in morda je ravno zavoljo svoje skrite, tihe politike ostal na avstrijskem krmilu celih 11 let. In zdaj je moral pasti. Padel pa je zato, ker mažarskim veljnikom že zdavna ni bil všeč, ker hočejo imeti na njegovem mestu moža, ki bi služil Mažarom. To nam jasno kaže, da imajo v skupnih zadevah Avstro-ogrske države ves vpliv le Mažari, akoravno mora naša državna polovica plačevati skoro dve tretjini stroškov. Za naslednika Goluhovskemu je poklican avstrijski poslanik v Peterburgu baron Erental, ki je baje prijazen tudi Mažarom. — Odstopil je tudi od ministrstva vojni minister Pitrajh, ki je bil rojen v Ljubljani, in sicer je vzrok njegovega odstopa to, ker Mažari niso hoteli privoliti, da se zvišajo znatno svote za vojaške potrebe; za naslednika je imenovan domobranski minister Šenajh.

KAK DUH VLADA V VODSTVU AVSTRIJSKEGA ZUNANJEGA MINISTRSTVA.

Grof Goluhovski se je od svojih uradnikov ginljivo poslovil, ko je odstopil od ministrstva. Dejal jim je med drugim, da nikoli ni storil kaj izvanrednega, ampak se vedno držal one poti, ki mu jo je nalagala dolžnost do ljubljene cesarja, njegovega gospodarja, ne da bi se briga za sodbo krogov, ki so gnani od najnižjih strasti in jim nič ni sveto. Goluhovski je s tem dokazal, da se naši ministri v prvi vrsti smatrajo za ministre cesarske hiše in za zveste dvorjane. Novi minister Erental je pa izjavil, da se bo povsem držal politike svojih prednikov. Prvo je trozveza, drugo dobre razmere z Rusijo, tretje prijateljstvo z Angleško, Francosko in Turčijo. Kar se tiče razmerja do Srbije, je minister vezan po določilih avstrijsko-ogrske carinske pogodbe. Avstrija ima pravico zahtevati od Srbije nekoliko več odjenljivosti glede na industrijske izdelke. Ogrske želje bo minister vedno blagohotno uvaževal.

ŠENTJANŠKA ŽELEZNICA.

Pred kratkim se je v zadevi šentjanške železnice vršilo posvetovanje v železniškem ministrstvu. Navzočen je bil železniški minister Deršata, dalje poslanci dr. Susteršič, Šuklje, Povše, ki je zastopal kranjsko deželo in poročevalci ministrstev. Dolenjske železnice je zastopal baron Schweigel. Naprava te železnice je prišla sedaj v odločilni trenutek, ker je tudi železniški minister izjavil, da hoče zgradbo pospeševati. Težave so le še v finančnem ministrstvu, vendar je upati, da se vplivu poslancev »Slovenske zveze« posreči, tudi te težave premagati.

RAZMERJE MED AVSTRIJO IN ITALIJO.

Resni italijanski listi pišejo, da bo naloga novega avstrijskega ministra za zunanje zadeve ta, da zabrani vmešavanje Nemčije v avstrijsko-italijanske razmere. Ako pa si misli Avstrija osvojiti del Balkana, potem stopi v veljavo tista določba trozvezne pogodbe, ki v takem slučaju zagotavlja Italiji primerno odškodnino. Uradni laški list priobčuje od Erentala, da bo še bolj gojil prijateljstvo do Italije kot njegov prednik.

POLOŽAJ SLOVENCEV PO VOLILNI REFORMI.

Na kakem stališču so po volilni reformi Slovenci pred ostalimi avstrijskimi Slovani, kaže naslednja tabela:

En mandat na število prebivalcev	Italijani	Nemci	Romunci	Slovenci	Poljaki	Hrvatje	Čehi	Rusini
10.000	■	■	■	■	■	■	■	■
20.000	■	■	■	■	■	■	■	■
30.000	■	■	■	■	■	■	■	■
40.000	■	■	■	■	■	■	■	■
50.000	■	■	■	■	■	■	■	■
60.000	■	■	■	■	■	■	■	■
70.000	■	■	■	■	■	■	■	■
80.000	■	■	■	■	■	■	■	■
90.000	■	■	■	■	■	■	■	■
100.000	■	■	■	■	■	■	■	■
110.000	■	■	■	■	■	■	■	■

SRBSKI CARINSKI SPOR Z AVSTRIJO

se bo nadaljeval. Srbi so namreč dobili pogum vsled nepričakovanega uspeha pri izvozu srbskih izdelkov in pridelkov v inozemstvo. Srbska skupščina je dala vladi zaupnico.

Napredna občina. V občini Lani na Češkem napravlja tvrdka g. Křižika iz Prage električno vpeljavo za celo vas. Več nego 50 kmetov se je složno združilo v daljše, v ti občini že tretje društvo, ki bo oskrbovalo za celo vas najnovejše stroje, gospodarske električne mlatilnice, električno razsvetljavo, električne stroje za mletje žita, rezanje krme itd. Podjetje bode odprto začetkom avgusta.

Novi črnogorski denar. Novi črnogorski denar kujejo na Dunaju in sicer za zdaj samo iz bakra in nikla po 20, 102 in eni pari. Polovica odrejene svote tega denarja je že gotova. Pozneje misli Črna gora uvesti tudi svoj srebrni kronski denar. Načrt za črnogorski denar je napravil upravitelj dunajske kovnice sam, ki je po rodu Srb. Njegovo ime je Mite Popović, doma iz Pančeva in prej je bil rudarski inženir. Vsleg njegovih sposobnosti ga je pozvalo finančno ministrstvo na Dunaj in ga imenovalo za upravitelja tamošnje kovnice za denar.

STRAŠNA GROZODEJSTVA BOLGARSKIH ČET V MAKEDONIJI.

Bolgarski četovodja Apostol je s 30 možmi vdrl v vas Kozinonov, ki je last avstrijskega podanika Papageorga. Četa je Grka Pezlivananiša in njegovega brata **diala iz kože**, na kar sta v groznih bolečinah izdihnila. Umrili so tudi neko žensko. Avstrijski generalni konzul iz Soluna je došel v Kozinovo, da preiskuje zadevo.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Minister za zunanje zadeve bo pozval Vatikan, naj sprejme novo pogodbo primerno »duhu novega časa«. Ministrstvo upa, da bo zbornica sprejela nov zakon proti cerkvenim redom, zbornico pa bodo razpustili, ako se mu bo upirala. Skofije so zažugali s cerkvenim izobčenjem. Torej stvar ne bo šla tako gladko. Kakor se vidi, ne bodo sovražniki cerkve dosegli zaželjenega uspeha v Španiji. Pač niso vedeli, kak boj so začeli, ko so se lotili cerkve.

ŽRTVE RUSKO JAPONSKE VOJSKE.

Izšla je uradna statistika ruskih žrtev zadnje vojske. Na bojišču je ostalo mrtvih 2500 častnikov in 110.000 vojakov, ranjenih in bolnih je bilo 250.000 vojakov in 9000 častnikov. Častniških sirot je 3375 in vojaških 208.000. Za vse te nepreskrbljene sirote razpolaga ruska vlada le z osem in pol milijona rubljev.

ROPARSKI NAPADI V RUSIJI.

Na progi Zmerimka-Podvoloczyska sta dva roparja v železniškem vagonu oropala dve dami za 1000 rubljev. — V Vrhniem Udinsku je dvajset roparjev napadlo postajo. Vojaki so šest roparjev ujeli. — Deset roparjev je v Tiflisu oropalo pošto za 29.000 rubljev. V Simferopolu (Krim) so oblasti razgnale shod revolucionarjev in aretirale predsednika shoda Waltherja, ravno ko je »obsodil« več uradnikov na smrt. Po mestu napadajo roparske čete prodajalne. Pri izraznevanju bomb v peterburškem orožniškem oskrbništvu je eksplozivna bomba in enega uradnika težko ranila, enega orožnika pa lahko. Na elizabet-polski postaji so vrgli neznanca proti orožniški postaji bombo. Trije orožniki so težko ranjeni. Volilne listine za volilce, ki imajo pravico voliti v dume, moralo biti izgotovljene do 3. decembra. — V Vladikavkazu je roparska tolpa sredi mesta napadla prodajalnico dragih kamenov. S strelji je pregnala tolpa občinstvo in oropala dragocenosti. Prihiteli so vojaki, ki so streljali. Več oseb je ranjenih. — V Kalagleju blizu Odeze so trile roparji napadli občinski urad ter ukradli nad 20.000 rubljev vrednostnih papirjev. — V **Lužni Rusiji** je politična stavka v železniških delavnicah in tovarnah, posebno v Jekaterinoslavu in Nizednieprosku. Stavkujočih je več kot deset tisoč.

REFORME NA KITAJSKEM.

Pekinski vladni krogi se resno pečajo, kaj naj bi storili s starimi četami, ko uvedejo novo kitajsko armado po evropskem vzorcu. Na popirju cenijo stare čete na dva milijona mož, dasi znaša pravo število osmino navedenega števila. A gre se klub temu za več sto tisoč mož, katerih se pa ne upajo odpustiti, dasi jih, ko organizirajo armado, ne bodo rabili. Boje se namreč, da postanejo klateži in pa cestni roparji. Zato pa nameravajo odpustiti le stare vojake, ki jih je oslabilo vživanje opija, kdor je pa še zmogel za službo, ga nameravajo uvrstiti v novo orožništvo. Dozdaj ima le glavno mesto Pekin lastno orožništvo, na deželi so pa služili kot orožniki vojaki. Zdaj pa ločijo armado, ki postane samostojna in pokorna le cesarju.

Listek.

Iz življenja siromakov.

(Reimmichel — Marijan.)

Bil je dan, kakor so navadno jeseni, pust in dolgočasen. Od neba so visele sive megle in se počasi plazile ob vrhovih, iz njih pa je padal dež, droben in mrzel. Poljana je ležala prazna in mrtva, le tupatam je zelenela ozimina. Pa tudi ozimina se je stiskala boječe k materi zemlji, kakor bi pričakovala, da vsak čas zapade sneg.

Pritisnil je sever. Šibilo se je drevje ob blatni cesti in zadnje listje se je vsipalo ž njega s tankim šumom in se podilo preko poljane v velikih kolobarjih. Včasih se je zamešala med dež kaka snežinka, plesala nekaj časa osamljena po zraku, kakor ji je godel veter, nazadnje pa izginila med blatom. Daleč naokrog ni bilo žive duše.

Pač! Po cesti je prišlo troje ljudi: mlada upala ženska z dvema dečkoma. Borili so se z vetrom in le s silo je šlo naprej. Ženska je bila oblečena v lahko, ponošeno obleko in žalost, bolezen in revščina ji je ležala na obrazu. Na hrbtu je nosila velik koš, v katerem je imela svojo ropotijo: par skled, par loncev, žlic in morda kakšno perilo. Ob strani sta stopala dečka; eden je bil star kakih osem let, drugi pet. Drgetala sta od mraza kakor mati. Mlajšemu so gledali prsti iz čevljev, ki gotovo niso bili njemu umerjeni in so bili najmanj pol preveliki za male nožice. Zato je deček zelo nerodno hodil v njih. Visoko je privzdigoval nožice pa se obenem bal da mu čevlji ne bi ostali v blatu. Starejši je tiščal pod pazduho veliko culo, ki ga je zanašala zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Pretežka je bila za dečkove šibke moči.

Trije ubožčki so bili Repeževa Reza in njena dva dečka Jurček in Janček. Reza ni verjela, da skriva svet v sebi toliko gorja in revščine. Pred kratkimi je bila še zdrava, mlada polna moči, vsa cvetoča. Reven, a pridni drvar jo je bil vzel za ženo. Vsi so ji odsvetovali tako moštitev, pa sta bila vendar srečni par. S svojim drvarjenjem je Janez lahko zaslužil toliko, da sta plačevala Kuku kvartir, zraven pa še dokaj dobro shajala. Sreča je bila popolna, ko sta dobila k hiši še dva rdečelična dečka, ki sta bila vse njuno veselje. Dečka sta bila baš nekoliko odrasla — pa je prišel udarec.

Nekega dne je sekal Janez visoko gori v gozdu drva, in nesreča je hotela, da se je nordro nanj težko deblo in ga zmečkalo. Mrtvega so ga prinesli domov. — Vsled nesreče je začela hirati tudi Reza.

Rajnega ni mogla pozabiti; lice ji je upadalo in ginila je prejšnja rdečica. Prihajal je doktor, zapisoval zdravila in denar kar ga je še bilo se je polagoma posušil. Kuku je bilo treba plačati najemnino, pa ni bilo kje vzeti. Skopi Kukec ni prašal, če Reza more ali ne; pokazal ji je vrata in jo spehal na ulico. Tako usmiljenje poznajo ljudje do siromakov, bolnikov . . .

Šli so s težkim srcem in z jokom na ustnicah. Kam? Bog zna! »Morda bi se dobilo kaj v Nadlesku pri neki oddaljeni teti?« — Morda! — In sedaj jih vidimo na potu k sorodnici.

Noč je legla na zemljo, pa mala družba ni stopala nič hitreje. Ravno nasprotno! Koraki so bili trudni, vedno bolj počasni. Dečka bi bila še šla, materi pa so pešale moči kar vidno. Vsakih deset, dvajset korakov je postavila koš na tla in počivala. Vselej jo je hotel zadušiti težak kašelj.

Po mnogem naporu so prišli do skednja, ki je stal blizu ob cesti. — Veter je zanesel iz daljave zamolkle glasove zvonov.

»Na Polici zvonil Ave Marijo,« je zastokala mati. »Do tja imamo še najmanj tri četrt ure, a jaz ne morem prav nič več naprej. Ostanimu tu v skednju.«

Dečka sta zajokala, Starejši je odprl skednj; do polovice je bil napolnjen s senom.

Zlezli so na kopico in se zarili v dišeče seno. Janček je kmalu zaspal, ker je bil truden. Mati ni mogla spati. Leden mraz jo je tresel po vsem životu; zoble so ji sklepetali in kašelj in mrzlica sta ji privzdigovala zmučeno telo.

»Moj Bog, kakšen mraz,« je vzdihovala.

Jurček je jokal. Zvil je velik šop sena in ovil ž njim materine noge in jo tudi od strani zadelal s senom, da je ne bi zeblo. Nazadnje se je vendar umirila.

Deček je ležal ob strani, a spal ni. Zdal pa zdaj je pritisnil glavico k materi in prašal:

»Mamica, sedaj vam je gorko, ne? Glavo imate zelo vročo.«

Mati je stokala in zdihovala, ne da bi odgovorila. Deček je zopet zajokal:

»Mamica, povejte, če vas zebe! Samo besedico!«

Mati se je zavedla.

»Kje sem,« je prašala tiho. »Kdo je tu? Nič ne vidim.«

»Mamica,« je odgovoril deček, »jaz sem tu, Jurček. Kaj ne veste? V skednju smo tema je kakor v rogu in Janček spi.«

Mati je bila za hip mirna, pa kmalu jo je zgrabil krčevit kašelj.

»Ah, ko bi imela gospoda pri sebi,« vzdihnila, »pa ni mogoče . . . ti ne veš pota . . . tema je . . . Bog se me usmili in me odpusti, če sem te kdaj žalila!«

Bolnica je umolknila. Čez nekaj časa je izpregovorila:

»Tako . . . z Bogom sva gotova . . . rada umrjem . . . a kaj bo s teboj in Jančkom?«

»O mamica, nikar ne umrite,« je zavpil deček: »mamica, kaj ne, da ne boste umrli?«

»Tiho, Jurček,« je rekla mati »je že znoje odleglo . . . bolje bo . . . Zanomni si zdaj kaj ti povem! . . . Kaj ne, da boš vedno prišel in ubogljiv?«

»Da, da, mamica, ubogljiv bom . . . samo ne umrite!«

»Jurček . . . veš, trudna sem . . . zaspala bom . . . in bom spala dolgo, prav dolgo . . . Jutri zjutraj, če me ne boš mogel vzbuditi, stopi dol na Polico, odkoder smo prej slišali zvonjenje, in povej ljudem! . . . Kaj ne, da boš Jurček?«

»Da, da, mamica kar zaspate!«

»Vzbudi bratca, da vaju še blagoslovim. Teško in s silo je vzbudil Jančka. Na pot se sklonila k materi. Še enkrat je pobožala svoja otroka, potem pa lu blagoslovila: »Imenu Očeta in Sina in sv. Duha! Amen.«

Poljubila ju je in zaokala na glas. Janček je bil zopet zaspal ob njeni strani.

»Jurček,« rekla je bolnica tiho, žalostno: »zdaj bom zaspala . . . leži tudi ti in zaspaj.«

Deček je legel in kmalu ga je zazibal spavanje. brezskrbno spanje.

Dečka sta spala . . . in kmalu potem zasnila tudi mati — globoko, nevzdržano spanje. Obudil jo bo Gospod poslednji dan.

• • •

Skozi špranje je pogledal v skedenj mladi dan. Jurček se je vzdignil. Ozrl se je na mater. Ležala je pri miru in ni se ganila.

Jurček je zaklical: »Mamica, mamica vstanite . . . dani se!«

Mati se ni ganila.

Deček jo je prijel za roko in jo stresel. Roka je omahnila zopet nazaj v seno in mati se ni vzbudila.

Deček je zaklical glasneje, še bolj pro-seče:

»Mamica, vzdramite se! . . . Dajte, odprite oči . . . samo malo jih odprite!« Z drobnimi prstki ji je odprl trepalnice. Oči so gledale, a mati se ni ganila; roke in obraz, vse telo je bilo mrzlo.

Deček je začel bridko jokati. Vzbudil je brata.

»Janček,« je rekel, »na Polico morava, da pridejo ljudje in vzbude mater; tako trdno spijo, da jih ne morem sklicati . . . Pusti čevlje kar tukaj . . . te bom jaz nesel . . . bova prej tam.«

Šla sta. Sveži jutranji zrak je Jančka pravzaprav predramil, da se je zavedel. Jurček ga je zadel na hrbet.

»Janček,« je rekel, »vtakni svoje nožice v moje žepe; lažje te bom nesel in tudi zeblo te ne bo preveč, ubogi moj revček!«

Bratec je vtaknil boste nožice v žepa Jurčkovega sukniča, in Jurček jih je tiščal k sebi, da ga ne bi zeblo vanje.

Jurček je hitel s svojim bremenom v vas, kolikor je mogel. Stopil je precej v prvo hišo. Hiša je bila Podgradarjeva.

Podgradar in njegova žena sta bila jako dobra in ljubezniva. Ona je stala pri ognjišču, ko je vstopil Jurček z bratcem na hrbtu.

Dečka sta jokala, in Podgradarica se je prvi hip prestrašila, ko ju je zagledala.

»Otroka moja, odkod prihajata? Čemu jokata? Kaj se je zgodilo?«

»Prihajava s Klancev,« je dopovedal Jurček. »Trdosrčni Kukec nas je spodil iz hiše, dasiravno so bili mati bolni. Včeraj nismo mogli naprej, ker so bili mati slabi, pa smo prenočili dol ob cesti v nekem skednju . . .

Mati še spijo tamkaj; nisva jih mogla vzbuditi . . . in menda jih zelo zebe . . .«

Kmetica si je obrisala s predpasnikom oči in rekla:

»Oh, uboščka, kar pojdiva noter v hišo in se malo ogrejita! Dala vama bom takoj malo zajutrka, vem da sta lačna . . . hlapca pa bodeta šla gledat, kaj je z materjo.«

Par ur potem sta hlapca prinesla mrtvo truplo Repeževe Reze.

Ko so dečkoma povedali, da je šla mamica gor v nebo k ljubemu Bogu, je Jurček zajokal in kamenu bi se bil smilil. Stekel je v drugo sobo, kjer je ležala mrtva mati; oklenil se je s svojima ročicama in je ni hotel več izpustiti.

Janček ni dobro vedel, kaj vse to pomeni, pa ker je jokal Jurček, jokal je tudi on. Podgradar, Podgradarica in posli — vse je jokalo.

Nazadnje je Podgradarica potolažila dečka:

»Uboga revčka, tiho bodita in ne jokajta! Lahko ostanete pri nas, saj tako nimamo otrok . . . radi vaju bomo imeli, kakor so vaju imeli mati.«

Pa Jurček se ni dal potolažiti. Ko so tretji dan polagali krsto v grob, so ga komaj zadržali. Hotel je za materjo in venomer je vpil:

»Mamica, mamica, kaj ste me zapustili? Saj bi bil šel z vami . . .«

Vsi pogrebci so si brisali solzne oči, ko so videli pred seboj brez starišev dve siroti, ki jima je mraz pretresal kosti.

Janček se je bil kmalu privadil novega doma, posebno zato, ker je imel dobro, tečno hrano in kmalu dobil tudi lepo novo obleko. Ves drugačen je bil kakor prej; ni bilo več revščine na njem; lica rudeča in usteca na smeh, tak je bil zdaj Janček.

Jurčka pa je bilo vedno manj. Dan na dan je bil bledejši. Večkrat je presedel po cele ure na materinem grobu in jokal.

Zima se je bila že nekoliko zapoznala, in in nasmejalo se je še nekaj jasnih jesenskih dni. In takega lepega dne sta pasla mala siromaka na travniku Podgradarjevo drobnico.

Jurček je dolgo gledal v modro nebo in v svetle bele oblake. Naenkrat je vzkliknil k svojemu bratcu:

»Janček, glej, tamle gori so naša mati!«

»Kje?«

»Tam-le gori v nebesih, za oblaki.«

»Daj, Jurček, stopiva na hrib in od tam bova stopila še v nebesa, saj ne bo daleč.«

»O Janček,« pripomnil je Jurček, »s hriba je še daleč v nebesa. Mamica bodo prišli sami in naju popeljejo seboj; nocoj se mi je sanjalo o njih; rekli so, da kmalu pridejo po me . . .«

Minili so lepi dnevi in neko soboto večer je začelo mesti.

Jurček je hotel še enkrat na materin grob, predno ga pokrije bela odeja. Dolgo je klečal in molil. Stemnilo se je, on pa je bil tako truden in zaspan. Sedel je na grob in se naslonil na mali leseni križ, ki ga je bil Podgradar zasadił na materin grob.

Sneg je pokrıl dečka s svojo mehko odejo, da je zasanjal sladko o dobri mamici . . .

• • •

Zjutraj so ga našli zmrzlega na materinem grobu. Smehljaj se je, ker je bil v mamičini družbi. Prišla je bila namreč in ga popeljala s seboj . . .

Pokopali so ga poleg matere. Janko pa je hodil in objokaval njuni gomili. Ko je nekoliko odrastel, je zasadił rožic, ki so cvetele in duhte v lep spomin dobri mamici in ljubemu bratcu . . .

Razgled po domovini.

Lepa zmaga. V Turjaku je zmagala pri občinskih volitvah »Kmetška zveza« v vseh treh razredih. Liberalci so z učiteljem Bergantom na čelu popolnoma pogoreli. Slava zavednim možem! Ni še dolgo, odkar je ustanovljena »Kmetška zveza«, a že se kažejo lepi sadovi. Ravno ta volitev v Turjaku kaže, koliko premorejo kmetje, kadar so združeni. Zato le agitirajte krepko za vstop v »Zvezo«. Noben zaveden kmet ne bi smel biti izven te. Naj bi se po vzorcu te »Zveze« kmalu ustanovila tudi po drugih krajih naše dežele!

Javen shod je priredilo pred tednom politično društvo za Slovence in Hrvate v Istri pri Sv. Martinu pri Buzetu. Shod je bil jako dobro obiskan. Poročala sta na shodu državni poslanec Spinčič in profesor Mandič. Shod se je izrekel za volilno reformo.

Tržaški liberalci, ki niso nič boljši od naših kranjskih, so morali objaviti v »Edinosti« popravek dr. Šusteršiča, ki zavrača laži tega lista. »Edinost« se sklicuje na neka pisma, iz katerih je baje zajela svoje trditve. Na poziv naj priobči ta pisma, se je začela zvijati na vse načine. Iz vsega sledi, da je »Edinost« jako pogumna v obrekovanju, sicer pa silno strahopetna. S takim »delovanjem« si tržaški voditelji ne bodo pridobili zaupanja poštenega ljudstva. Naj bi si raje prizadevali, ti tržaški rodoljubi, da odvrnejo slovensko delavstvo od socialne demokracije, kamor vedno bolj sili. To bi bila hvaležna naloga.

»Občinska uprava.« Na razna vprašanja kje se naroča glasilo »Kmetška županske zveze«, »Občinska uprava«, naznanjamo, da naj se vsa tozadevna naročila naslovijo na

upravnishvo »Občinske uprave« v Ljubljani. List začne nov letnik s 5. decembrom t. l. Naročnina za prihodnje leto bo 6 kron. Izhajal bo 5. in 20. vsakega meseca. Za minolo leto stane naročnina 8 kron. Dobiti je še ves letnik. Pošiljajo se na željo posamezne številke na ogled. Naročajte občine ta vrlo urejevani list!

Ljubljanski župan Hribar je odklonil odliko, ki mu jo je podelil srbski kralj Peter. Nekateri pravijo, da ni hotel istega reda, kojega sta dobila njegova dva uradnika, drugi trdijo, da je odklonil zato odliko, ker je na njej škof. Kaj je na teh govoricah resničnega, ne vemo.

Črtice iz zvezdoslovja. Čitatelji vidijo, da smo pričeli danes pod tem naslovom objavljati članke iz zvezdosnanstva, kateri bodo gotovo zanimali vsakega. Izobraženec lahko snov razširi in izpopolni ter jo porabi za predavanje; prav tako bo pa stvar z zanimanjem čital tudi neuki bralec, ker bodo članki spisani v prvi vrsti za take, ki doslej o zvezdoslovju še niso veliko slišali.

Protialkoholni shod v Mirnu. Vrli člani abstinenčnega krožka v Mirnu pri Gorici so sklicali protialkoholno zborovanje na nedeljo 21. oktobra. Na to so povabili tudi osrednje abstinenčno društvo iz Ljubljane. Odzvala sta se vabilu dr. Krek in tajnik društva gospod Podlesnik. Predsednik na dopoldanskem shodu je bil gospod Luka Cotic iz Mirna, popoldne pa gospod dr. Krek iz Ljubljane. Vrstilo se je več velezanimivih predavanj, in sicer so govorili gg. dr. Krek, Podlesnik, Vuk, Kosec in v imenu ženstva gospa Špacapano-

va. V vseh govorih se je povdarjala velika škodljivost, katero provzroča alkohol med našim ljudstvom. Zvečer se je vršila pevska veselica, pri kateri so se točile samo brezalkoholne pijače. Naj bi ta shod vzbudil zanimanje za protialkoholni boj po vsem Goriškem in tudi po sosednjih deželah.

»Slovenski Narod« pozivlja štajerske državnozbornske poslance, naj izstopijo iz »Slovenske zveze«. Prepričani smo, da se za »Slovenski Narod«, kateremu je mar edinole razpor in sovraštvu, ne bo zmenila živa duša. Žalostno spričevalo bi bilo za poslance, ako bi se dali voditi tako umazanemu listu, kakor je »Slov. Narod«, katerega se celo mnogi liberalci sramujejo.

Ljudske knjižnica. Prvi sešitek »Ljudske knjižnice« je dotiskan in se ta teden razpošilja onim, ki so se naročili; kdor bi še želel prvi sešitek na ogled, naj se blagovoljno oglasi. — Naročniki naj pošljejo po položnici, ki je prvemu sešitku priložena, naročnino 2 K 20 vin. za prvih 10 sešitkov. Kdor je pa prejel prvi sešitek na ogled, a se ne misli naročiti, naj odda sešitek drugemu, ki bi se morda naročil, ali pa naj ga vrne v onem ovitku, v katerem ga je prejel, in mu ni treba nalepiti nove znamke, temveč samo napisati na ovitek: »Nazaj! ne sprejem!«

Katoliška bukvarna.

Današnji številki smo priložili položnico e za one, katerim smo zadnje in današnje številko »Domoljuba« poslali na ogled in se nameravajo nanj naročiti. Treba jim je napisati na položnico samo svoj popoln naslov in jo z denarjem vred oddati na domači

pošti. Kdor se pa ne misli naročiti na naš list, naj ga odda s položnico vred svojemu prijatelju ali znanцу, da si ga ogleda in morda naroči.

Odbor družbe sv. Mohorja naznanja, da je izmed razpisanih nagrad za dve povesti določil prvo nagrado v znesku 3.000 kron povesti pod geslom »Življenje je boj«, spisal g. Engelbert Gangl, učitelj v Idriji, drugo nagrado v znesku 1.500 kron povesti »Novo življenje«, spisal g. dr. Fr. Detela, ravnatelj v p. v Novem mestu.

Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji. Premeščen je č. g. Adolf Knol, župni upravitelj na Sv. Planini, za župnega upravitelja na Sveto Goro. Nameščen je novomašnik č. g. Jernej Pavlin za kaplana v Cirknici; č. g. Jožef Prešern, kaplan v Cirknici, je odšel na dunajsko vseučilišče. Podeljena je bila župnija Banja Loka č. g. Antonu Medvedu, župniku na Sveti Gori. — Č. g. Gašpar Porenta, doslej prefekt v knezoškofijskih zavodih sv. Stanislava, je bil poslan na slikarsko akademijo v Prago; č. gospod Anton Ratajec, prefekt v knezoškofijskem Alojzijevišču, je šel dokončat svoje študije na Dunaj.

Na Dobrovi pri Ljubljani je bilo predzadnje nedeljo popoldne predavanje v izobraževalnem društvu. Predaval je domači gospod kaplan o francoski revoluciji, nje vzrokih in nje posledicah. Kakor čujemo, se bodo predavanja nadaljevala ob navadnih urah. Z novim letom bo imel vstop v društvo tudi ženski spol. Prihajajte v obilnem številu k tem predavanjem!

Veliko veselje ja zavladalo pretekli teden po Ljubljani, ko se je izvedelo, da je sprejeta na Dunaju v odseku volivna reforma. Zlasti se je tega uspeha razveselilo krščansko delavstvo, ki je takoj odposlalo brzojavko dr. Šusteršiču, ki si je mnogo zasluga pridobil pri tem delu. Brzojavka se je glasila: »Za vztrajno delo hvala! Živela splošna in enaka volivna pravica! Naprej do končne zmage pravice!«

Na Brezjah je bilo 21 t. m. mnogo romarjev, med njimi lepo število sosednjih Korošcev iz Rožne doline, ki so prišli s cerkveno zastavo priporočiti sebe in svoje varstvu nebeske Pomočnice. A kaj so mislili o Brezjanih ti in drugi romarji, ko se je čula v bližini Marijinega svetišča iz gostilne, katera ima napis: »Gostilna Poličar«, celo noč herščeča harmonika, ker so imeli ondi plesno veselico? In taka gostilna, ki životari večinoma od romarjev, prireja gotovo ne romarjem v spodbudo plesno veselico v nedeljo! Ako nima dotični gostilničar potrebnega tekta in vesti, naj posežejo vmes poklicani faktorji, da Brezje ne pridejo — v slabo ime!

Pobegnil je iz Ljubljane Lah Albert Umberto, ki je imel trgovino z južnim sadjem in divjačino v Židovskih ulicah št. 5. V Ljubljani se je bil naselil leta 1904 in je delal izpočetka precej dobre dobičke. Zadnji čas je pa imel zelo nizke cene in se je o njem marsikaj govorilo. Ko je pa izvedel, da se zanj zanima tudi državno pravdnistvo, ga je vzela noč. Pobegnil je baje na Nemško, v Ljubljani je pa popustil svojo ženo in tri otroke brez vseh sredstev. Zadnji čas se je priteplo več takih tujih branjevcev, ki škodijo v kvar domačim in prodajajo svoje slabo, preležano blago. Magistrat bi moral v tem oziru storiti svojo dolžnost.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani opozarja hišne posestnike, da naj o pravem času naznanijo prazna stanovanja v društveni pisarni, Kongresni trg št. 6, med 6. in 7. uro zvečer. Veliko stanovanj je še praznih v Ljubljani, ker strankam, katere stanovanja iščejo, to ni znano. Z naglim razglasenjem praznih

stanovanj v pisarni bi ne bilo le posestnikom, ampak tudi strankam, posebno tujim, ustrezno.

Kako se liberalci lažejo o škofih. »Soča« in za njo »Slov. Narod« sta se zopet zagnala v goriškega nadškofa. Očitata mu, da je prepovedal »slovenski krst«. Se vidi, da sta katekizem popolnoma pozabila, ker sicer bi morala vedeti, da sv. krst ni ne italijanski, ne nemški, ne slovenski. Mislita pač na vprašanja, ki se pri sv. krstu stavijo botrom. To je grda laž in golo obrekovanje. Nadškof take prepovedi nikoli ni dal, in bi je sploh ni mogel dati, ker je vže rimska stolica dala enkrat za vselej dovoljenje, da se smejo vprašanja pri sv. krstu botrom staviti v domačem jeziku. Iz tega razvidijo lahko naši čitatelji kako podlo se prizadevajo liberalci, da bi očrnili pred slovenskim ljudstvom nadškofa ter mu spodkopali njegov ugled.

+ Dolenjska živinoreja in vojno ministristvo. Posredovanju državnega poslanca g. Frana Povšeta se je posrečilo, da se pripeljeta danes v Ljubljano dva zastopnika vojnega ministristva, ki se je odločilo kupovati vsako leto konje za armado okolu Št. Jerneja ter se bodo vršili jutri tozadevni ogledi.

Čarovnica v Kosezah. V Kosezah pri Ljubljani, pod Rožnika zelenimi vrhovi, imajo »coprnice«, ki prorokuje srečno bodočnost iz kart. Ne zastoj ali pa za šalo, marveč prav zares ugiba in prorokuje ta moderna prorkinja, ki se seveda tudi zmoti tako, da pravi še gospodičnam, da so že gospe. Ob nedeljah in praznikih se kar vrste njene »pacientinje«, ki žele izvedeti, kaj da jim skriva bodočnost. Pa se vidijo obrazi, ki bi jih pri coprnici res nihče ne pričakoval. In jok in stok nista nič kaj redki prikazni, kadar pokaže pikov fant nesrečno prihodnost oseb, ki želi, da izve bodočnost. Tako »praznoverno« je še danes, pa ne mislite, da kmečko ali delavsko, marveč takozvano »inteligentno« prebivalstvo. Cesta skozi Šiško, in pa dolga, romantično tiha Večna pot bi lahko mnogo povedali o obiskovalcih slavne koseške prerokije. Najzvestejši obiskovalci te »coprnice« so liberalne ljubljanske gospe, ki raje poslušajo take »imenitne« čarovnice, nego pridige v cerkvah, in prav nič jim ni žal desetice in kronice, ki jih mečejo proč.

Železnica Trebnje-Št. Janž in Mokronog. Od strani šentjanske družbe se nam piše: Živahna želja mokronoškega prebivalstva, da naj se nova železniška črta spelje tik Mokronoga, nam je popolnoma razumljiva. Nerazumljivo pa nam je, da se tem povodom napada naša družba, kakor da bi ona bila nasprotna koristim mokronoškega trga. Temu nasproti moramo pribiti, da tisto lokalno vprašanje, ki vznemirja Mokronožane, ni v prav nobenem stiku z našo družbo in njenimi težnjami. Za nas se gre samo za to, da se Št. Janški premogovnik zveže z Dolenjsko železnico.

Podrobnosti železniške črte va nikakor niso naša stvar, temveč dolenjskih železnic in železniškega ministristva, pa tudi deželnega odbora, ki ima glede na deželno jamstvo brezdvomni vpliv na določitev železniške črte.

Mokronožani so tedaj v zmoti, ako iščejo v naši družbi nasprotnika njihovih teženj, ki nasprotnica teh teženj niti biti ne more, če bi tudi hotela, ker nima nikake odločitve o podrobnostih te črte. Povdarjati pa moramo, da

je izvršitev železnice Št. Janž-Trebnje le tedaj mogoča, ako naša družba prevzame velikkanske žrtve za to progno. Le s temi žrtvami, koje zahteva od nas ministristvo, je železnica mogoča — drugače je sploh ne bo. Tako vsaj, žalibog, pravi vlada. Po našem mnenju je stvar deželnega odbora, posredovati med prizadetimi občinami — v poštev prideta ošobito Mokronog in Št. Rupert — da se zedinijo glede dotičnega kosa železniške črte. Nihče ne bode sprazumljenja bolj vesel, nego Št. Janška družba, ki iskreno želi, da nova železnica izpolni vse želje in nade prebivalstva — Priobčujemo ta dopis, ki pojasnjuje, kako se nekateri trudijo zvaliti odgovornost od sebe, ko hočejo oškodovati ljudske pravice ob zgradbi imenovane železnice. Naš list stoji odločno na njihovem stališču, zato pa opozarja iz priobčenega dopisa zlasti na to, da niti, ki medejo, drže v deželni odbor. Tam pozor!

— Državni prispevek za vodovod v Radovljici. Ministerstvo je ravnokar dovolilo 40% prispevka k skupnim stroškom vodovodne naprave v Radovljici. Vodovod bo občinsko podjetje. Dotična dela se razpišejo meseca novembra letos.

— Vpokojen je na lastno prošnjo glavni davkar v Kamniku, g. Grundner. Naseli se stalno v Radovljici.

— Umrl je 26. t. m. na Koroški Beli posestnik in gostilničar Franc Čop, bivši župan.

Razmere selskih pismošošev so neizmerno žalostne. Na nje ne misli nihče. Je popolnoma prav, da se potegujejo za izboljšanje plač poštni uslužbenci, pa tudi selski pismošoš se morajo zganiti. Le pomislite! Najboljše plačani imajo mesečno borih 24 gld., so pa tudi taki, ki imajo na mesec po 9 gld. In to je plača za cel mesec! Za pokojnino mora pa pustiti 1 gld. 95 kr. na mesec, mu torej ostane le še celih 7 gld. in 5 kr. na plači. Tako ne more in ne sme dalje iti. Zganimo se in združimo, da i za nas nastanejo boljše razmere, kar je pa le mogoče, če ustanovimo stanovsko društvo naše.

Legar v Postojni. Iz Postojne se nam piše: Legar v Postojni traja že skoraj šest tednov in v zadnjem času čujemo vsak dan o novih bolnikih. Čudno se nam zdi, da nikdo ni poročal v časopisje. Zdi se nam, da se ne motimo, ako trdimo, da imajo gospodje slabo vest. Nedavno je bil tukaj vladni zdravstveni referent g. vladni svetnik dr. Zupanc. To nas veseli, toda, želimo, da bi dalje časa ogledoval postojnske zdravstvene naprave, potem se bo šele lahko prepričal, kako malo se skrbi od županstva, trškega oskrbnništva, glavarstva in drugih v to poklicanih faktorjev za zdravstvene razmere. Naj se potruđi gosp. referent v »Majland« in videl bo kup gnoja pri kupu, in opazil bo, kako se odtoka gnojnica po vsem trgu. Naj gre v takozvano »Kurjo vas« in videl bo tam mlakužo, ki stoji leto in dan in kuži zrak, tako da ni možno mimo ob vročih dneh. Naj pogleda kanalizacijo, ki vsa vodi tja na neki travnik in po tem travniku se zgubi vse. Da je gospodarju všeč, je gotovo, ker zato trikrat kosi. Naj bi se enkrat odprl rezervoar tam pod »Sovičem« in upamo, da se bodo dobile v njem stvari, ki ne spadajo v vodo. Opazujemo že dolgo dolgo časa, kako mečejo v obcestne kanale gostilničarji vse, kar jim je odveč, toda ni ga, ki bi jim branil. Trpke besede nam še silijo v pero, toda za danes dovolj. Če pa naši mogočni gospodje ne bodo začeli skrbeti za tiste, ki jim lahko imenitne službe plačujejo, potem bomo morali priti s tem gospodarstvom na dan.

Neverjetno! V zadnjem »Domoljubu« smo sporočili, da se je liberalcem eno veselje iz-

jalovilo, ko se je pred sodnijo izkazalo kot neresnično, kar je neka umobolna ženska trčila o gospodu Brajcu v Sori. Liberalci so poizkusili že vse vrste obrekovanja proti temu gospodu, ki ga mora zaradi njegovega miroljubnega in krotkega značaja vsakdo spoštovati. Po omenjenem zadnjem poizkusu je bilo res dvomljivo, ali morejo liberalci še kaj dobiti zoper gospoda Brajca. Pokazalo se je, da je vir »Narodove« zlobnosti neizmeren, kajti pred kratkim je prinesel »Narod« fulminantno notico: »Kaplan Brajec — izdajalec ponarejenega denarja. Pri tukajšnji davkarji so konfiscirali nekemu kmetu ponarejen golinar, s katerim je hotel plačati davke. Na vprašanje, kje je dobil falzifikat, je odvrnil, da mu ga je dal kaplan Brajec za drva. Proti Brajcu je uvedena preiskava in je želeli in upati, da bodo oblasti postopale z isto pravičnostjo, strogostjo in nepristranostjo, kot pri vsakem drugem izdajalcu ponarejenega denarja.« — To je pa že nad vse! Državni pravdnik bo sedaj seveda iskal pri gospodu Brajcu skrivno delavnico za denar. Smo res radovedni, kaj bo našel! Še bolj smo pa radovedni, ali je mogoče, da si liberalna zloba še kaj novega izmislila!

Gorenjske novice.

Iz kamniškega okraja.

g **Deželni odbor** je prvi hlapec puhlega liberalizma. Pred kratkim je deželni odbor zaukazal kamniškemu županu dr. Krautu, da mora nemudoma konstituirati odbor korporacije, ki je bil izvoljen že l. 1903, oziraje se nato, da se je vršila volitev popolnoma postavno in pravilno in je zadnji čas, da izvoljeni odborniki končno nastopijo svoje delovanje v meščanski korporaciji. Ker pa pripadajo odborniki povečem S. L. S., ni bil ta ukaz po volji županu in liberalcem kamniškim, zato so pregovorili deželni odbor, da je snedel besedo in dovolil, da se vrši še enkrat volitev.

g **Dr. Kraut** se je v »Narodu« spravil na gosp. dekana in somišljenike S. L. S., ter očita, da se hočejo le iz sebičnosti polastiti meščanske korporacije. Vsak trezno misleči poznavalec kamniških razmer pa ve, da je ravno nasprotno resnica in bi le naši kamniški liberalci radi kakor doslej izkoriščali meščansko korporacijo, katero so že sedaj skrajno zavozili.

g **V Kamniku** propada vse, odkar je župan — tujec, katerega vodi edino le politična strast, gospodarski napredek mu je deveta briga. Župan Kraut in njegovi zapeljani trabantje pa zavračajo vso krivdo zavoženega gospodarstva na g. dekana in somišljenike S. L. S. Temu se mora vsak razsoden meščan, ki ni po liberalcih zapeljan, smejati in pomilovati zaslepljene liberalne mameluke, ki to verujejo. Vsak nepristranski meščan mora priznati, da je somišljenikom S. L. S. edino na tem, da je popravi po Krautu, Potokarju in liberalcih zavozeno gospodarstvo.

g **Društvo »Kamnik«** je pričelo kakor vsako leto s svojimi prireditvami. Uprizorilo je v štirinajstih dnevih dve predstavi: opereto »Po zaklad« in žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Obe predstavi so krasno uspele. Pri zadnji je bila dvorana docela napolnjena. Igralci so izvrstno izvršili svoje vloge, dasi so se za primeroma težko igro pripravljali le en teden. Mojestersko je igral Kristof Črnot, spretnost sta nanovo pokazala gg. Zore in Logar v vlogah Konrada in grobokopa. Lepo se je zatopila v svojo vlogo Marica, le žal, da je prehlajenost nekoliko motila v govorjenju. Ravno tako gre pohvala tudi ostalim

županji, Korenki itd. Upamo, da nam društvo »Kamnik« letos vprizori še več lepih predstav.

g **Menišček** hodi odkar ga je sam oče župan pohvalil kot svojega pokornega slugo v »Sl. Narodu« zelo pokonci. Nataknil si je zlat ščipalnik, obul rumene šolnice, pripasal široki kavališki pas, navihnil osivele brke in začel zopet znova puhštaboriti svojo pohvalo v »Narodu«. Pravijo, da je pozabil pri tem od same prevzetnosti jesti in piti. Ta možiček bi izvrstno služil za vremenskega petelina, ker nima nobenega prepričanja in zato menjuje vsak dan svoje mnenje. Mož je sedaj prepričan, da le tisti kaj velja, ki bere »Slov. Narod«, se fino oblači in trobi v Kraut-Koširjev rog, če ima tudi slamo v glavi. Ubogi zapeljaneček!

Iz raznih krajev Gorenjske.

g **Pozor!** Dotična žena iz kamniške dekanije, katera je približno pred dvema tednom v naglici, ker se je že domov mudilo, potoma vzela en napačen zavoj, v katerem je bilo volneno blago z vso podlogo, en namizen prt in šest obrisal ter mali konec belega platna, je prošena, da istega sama ali po kaki drugi osebi nemudoma nazaj prinese, oziroma pošlje v tisto trgovino, v kateri si je svoje blago nakupila.

g **Zahvala.** Vsem, ki ste dne 9. aprila t. l. pomagali gasiti, oziroma obvarovati, kolikor je bilo sploah mogoče, ter vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri grajenju novega poslopja, dalje tudi »Vzajemni zavarovalnici«, ki mi je vse pošteno izplačala, na tem mestu izrekam zahvalo ter Bog povrni. — Andrej Zagar, Sv. Duh pri Škofji Loki.

— **V Lešah** so gg. Matija Bradaška in dva sinova cerkev ornamentalno poslikali po načrtu ki ga je izdelal g. profesor Celestin Mis iz Ljubljane. — Mater tukajšnjega župnika je pokopal preč. g. superior o. Avrelj ob azistenci gg. sobratov.

— **Novice iz Tržiča.** Občinske volitve: Že precej časa je preteklo, odkar smo našemu očetu županu namignili, da je čas, da razpišejo nove volitve, a oče župan še niso ganili mazinca v tej zadevi. — Naj se vendar malo pomujajo, da ne bodo vrabci začeli živžgati še na pozno jesen, da našega g. župana zapuška spomin. Capito! — Soc. kurzi. Tedenski shodi v našem društvu so jako živahni. Veselo je videti, kako prihajajo ukaželjni možje k zanimivemu pogovoru, da si razbistrijo svoj um ter spoznavajo svoje stališče in pekoče razmere. Marsikateri poseže tudi v debato, in tu spoznamo, da je naše ljudstvo res bistrega uma in da ima smisel za napredek in izobrazbo. — Pa naj nam še kdo poreče, da je naše ljudstvo neumno in zabito, pa mu povemo, da naj pride k nam, in se bo z lastnimi očmi in ušesi prepričal, da se vara.

— **Nova železnica.** Še malo časa, in Tržič bo zvezan z gorenjsko metropolo, s Kranjem. Naj bi pa s to železnico nas posetila tudi majka Slovenija ter prinesla v naše zakotje novo slovensko življenje in naj bi pregnala to tržiško moro, ki ji je ime »nemškutarija«, ki nas tare kakor ljubljanska megla belo Ljubljano. Opozorjamo zlasti naše trgovce in gostilničarje, da naj računajo s tem dejstvom in naj jo veseli sprejmo z odprtimi rokami, in videli bodo, da je dobro in sladko žiti pod okriljem matere Slovenije! — Gle d a l i š č k a predstava. V nedeljo, 28. t. m. priredi društvo sv. Jožefa gledališko predstavo igro na Skali. Začetek ob 8. uri zvečer. — Igrala se bo burka v enem dejanju »Brat sokol«. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Novice iz Trate v Poljanski dolini.** Društveno. Še ne davno ustanovljeno »Katoliško slovensko bralno in izobraževalno dru-

štve na Trati je priredilo že štiri jako poučna in zanimiva predavanja. Da je društvo na katoliški podlagi, to pa nekaterim »naprednjakom« in zakonitnemu liberalnemu lističu »Gorenjcu« ni po volji. Nedavno je ta list pisal, da ljudstvo predavanj ne razume. To pač liberalnih src in »Gorenjca« ne boli, ampak društvo sovraži zato, ker je na krščanski podlagi. Taki liberalni članki faranom oči odpirajo in ti se z veseljem v društvo vpisujejo. — »Mi nismo liberalci, mi smo naprednjaki«, tako se umivajo tisti možje, ki jih je morda že sram pred ljudmi imena, ki jim po njihovem ravnanju po vsi pravici pristoji. Le poglejmo, kakovi so naši »naprednjaki«! Prvič je nekaj teh »razsvitljenih« naprednjakov, ki se branijo plačilu za novo farno pokopališče. Drugič niso hoteli podpisati protesta zoper ločitev sv. zakona. Tretjič zabavljajo zoper vse duhovnike, prevzvišenega knezoškofa in zoper nekatere verske pobožnosti, pri katerih se jim »smilijo« še celo cerkvene sveče. Če so taka dejanja naprednost, pomilujemo! Dne 7. in 8. novembra bodo pa obhajali obletnico iz leta 1903, ker so slovesno obljubovali, da se bodo vedno ravnali po katoliških načelih! — Račun farnega novega pokopališča na Trati je prekoračen za nekaj sto kron, to trdijo »naprednjaki« in njihov ljubljenec »Gorenjec«. Resnično je, da za novo farno pokopališče ni bilo nobenega proračuna, to vedo tudi vsi »naprednjaki«, samo z lažmi in zavijanjem mečejo gospodu župniku polena pod noge. To je mesto hvalečnosti za trud, da se je zgradilo tako lepo a ne drago pokopališče. To je grda liberalna nehvaležnost! — Za občino Trato približujejo se občinske volitve. Pošteni občani na noge! Metlo v roke in pomeditte iz občinske hiše vse, kar smrdi po liberalizmu. Na volitev vse do zadnjega moža, to bodi vam geslo in pokažite pred vsem svetom, da hočete imeti krščansko občino! — »Domoljub« in nadučitelj. Da pa ne bo kak nadučitelj rekel, da so naši listi lažnjivi, zabeležimo še tole resnično novico. J. Pipan, nadučitelj na Trati, svojim učencem strogo prepoveduje, da ne smejo šolskih knjig zavijati v »Domoljuba«, rekoč, da so v »Domoljubu« same grde laži. Od napredne jeze se je že parkrat oddahnil in s knjige »Domoljuba« iztrgal. Čudna naprednost! Krščanski časopisi se sovražijo, zavodi pa so dobri. O tem pa se še oglasimo.

Dolenjske novice.

Iz Ribnice.

d **Ogenj.** Dne 3. septembra leta 1906 vpepelil je požar moje gospodarsko poslopje, za koje sem bil zavarovan pri »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani. Izrekam, da sem dobil odškodnino v popolnem znesku izplačano, za kar se jej prisrčno zahvaljujem in jo priporočam vsakemu, ki ima kaj za zavarovati. Svoji k svojim! — Gregor Češar ek, posestnik in gostilničar v Nemški vasi pri Ribnici.

Novice iz Vel. Lašč.

d **Kar na tihem** je prišel v četrtek 25. oktobra med svojo čredo novi gospod župnik škocijanski Ivan Jereb. Taka skromnost je že sama na sebi lepa, obenem se pa prihrani ljudem sitnost in čas s pripravami za slovesen sprejem, sebi pa morebitno presenečenje, da mu oni, ki sô ob prihodu klical hižana, kmalu na to kličejo: križaj ga! Kdor takoj pri prvih vratih ukloni glavo, mu je pri naslednjih ni treba.

d Bahaču rado izpodleti. Zadnjič smo se pčebali, da ob prekrasnem vremenu obhajamo obletnico lanskega oktobrovega snega. Toda v soboto nam je prijetno vreme pokazal sneg, ki je tudi hotel obhajati svojo obletnico pri nas. Upamo, da se hoče le nekoliko ponorčevati z nami in ne nagajati nam pri naših jesenskih opravilih.

d Redek slučaj se je pripetil na Rašici. Dne 16. oktobra sta v neki hiši mati in 26letna hči ležali na mrtvaškem odru. Mati je umrla zjutraj ob šestih, hči pa o polnoči. Vseobče sočutje s prizadeto družino se je kazalo ob ginljivem pogrebu.

d Izobraževalno društvo v Velikih Laščah priredi v nedeljo popoldne predavanje. Možje in mladeniči, udeležite se v obilnem številu!

d V krajni šolski svet velikolaški so bili za odbornike izvoljeni posetniki: Anton Žužek iz Jakičevega, Ivan Somrak iz Logarjev in Matevž Zakrajšek iz Dvorske vasi.

d Legar se je pojavil na Rašici. Dozdaj sta umrli dve osebi, mati in hči, ki sta obe ležali isti dan na mrtvaškem odru. Res hud udarec za družino!

Iz mokronoškega okraja.

d Ogenj je nastal v nedeljo 21. t. m. pod kozolcem posestnika Antona Zadnika v Gabrijelah. Zgorel je kozolec, hlev, svinjak, hiša, vsa krma, žito in drugo pohištvo; je malo so mogli rešiti. Požarna bramba iz Mokronoga je bila kmalu na mestu, a je morala prehitro oditi, ker ni bilo vode. Posestnik je vsega pomilovanja vreden, ker ima nebroj nedoraslih otrok. Vzrok so menda otroci.

d Obstrelil je v noči od 21. na 22. t. m. posestnik Anton Jelenc iz Gabrijel, posestnikovega sina Franceta Starina, tudi iz Gabrijel, v glavo.

d Nov dak polagajo pri farni cerkvi sv. Trojice, ki bode baje lep. Tako bode naša, v marsikaterem oziru lična cerkev dobila nov okrasek.

d Policijska ura je tudi potrta, vsaj gostilničarji je ne poštevaljo. Pri marsikaterih gostilničarjih se toči po cele noči in dela ljudstvu nemir; a se njihče za to ne zmeni, ne orožniki, ne občina, pa kako se bo občina za to kaj potrudila, saj so gostilničarji občinski gospodarji.

d Nove občinske volitve se bodo kmalu vršile. Volilni imenik bode kmalu na razpolago, ako ga ne bodo občinski očetje zavlačevali. Pa o tem se bomo še prihodnjič kaj več pogovorili. Vsem treznim možem pa svetujemo, da se pripravijo, da ne bodo tudi nadalje gostilničarji občinski gospodarji.

Iz Št. Rupertske doline.

d Pristopajte k domači »Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani! Ko je v preteklem tednu pogorela zidanica Janezu Gorencu, po domače Deželanu iz Hrastnega, hotel mu je agent tuje ogrske zavarovalnice utrgati kar na celem 55 gld., dasi je še tako malo dobil. Te so gadje, kaj ne, utrgati kmetu in dati sebi v žep — to živi agente. Isto storil je že pri nekem drugem pogorelcu. Zato zavarujte se le pri domači »Vzajemni zavarovalnici«!

d Sneg je padel v noči od 26. oktobra do 27. oktobra. Prejšnje dni je bila silna meglja po celi Dolenjski, da so se iz tega morja videli le Gorjanci in pa dojski hribje s Kumom.

d Vesela gora pri Št. Rupertu ima sedaj pet semnov, zadnji letošnji je bil 27. oktobra. Sejmarji so lahko pri tej priliki opazili, da je cerkev iznova lepo pobeljena. Spomladi pa dobi še dva nova oltarja. Tako bode ta cerkev najlepša podružnica šentrupertska.

d Orglje popravil in uglasbil je te dni J. Zupančič iz Trebnjega. Povsod se kaže modra roka g. svetnika!

d 573 otrok hodi v šentrupertske šole. Zraven jih je še okoli sto, ki hodijo na Kal in v Mokronog.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Umril je v Migalski gori berač Anton Pravne, star 89 let. Bil je najstarejši mož v župniji. V življenju je bil vedno vesel. Ko je prosil po hišah, zapel je rad kako pesmico in tako je prejel marsikak dar več, kot drugi berači. Pripoveduje se, da je še zadnji večer ob osmih prepel vse svoje navadne pesmice s prav močnim glasom, o polnoči je pa umrl.

d Na Mirni je sedaj šest Korelnov. Pač veliko za eno vas. Bog jim daj vse dobro za god!

d Poročil se je dne 22. oktobra gospod Karol Koračin, brat pokojnega Ludovika Koračina, z gospodično Ano Pavlin v Trebnjem. — Poročil ju je gospod Neubauer, katehet v Rumi, Slavonija, pasterk pokojnega Ludovika Koračin. Bilo srečno!

d Gospodarski shod v Št. Lovrencu. Prateklo nedeljo 28. oktobra se je zbralo okoli 180 mož in mladeničev v kaplanijskih prostorih. Gospodarski shodi so v današnjih časih nujno potrebni. Nove iznajdbe so predručile način pridelovanja. Sedaj ne bo nobeden peš hodil v daljne kraje, noben krojač ne dela več obleke brez stroja. Le kmetje so še marsikje ostali pri navadi, ki je bila dobra pred sto leti. Kdor ima ljubezen do ljudstva in sam potrebno izobrazbo, mu mora pomagati. Gospodarski shodi naj vzbujajo ljudstvo. Če davke plačujemo, imamo tudi pravico vprašati, kaj se zgodi z našim denarjem in zahtevati, da država skrbi za izboljšanje našega gospodarstva s podporami, kakor jih dobivajo drugod. Treba je trkati in prositi, ker do zdaj še nismo ničesar prejeli. Dr. Kreck razpravlja o gospodarskem napredku pri kmetijskem stanu, domači župnik pa nato govori o mlekarni, ki se ravno kar snuje. Navzoči so pazljivo poslušali in brez dvojbe bo rodil ta shod obilo lepih sadov.

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n Iz Ustja. Redek slučaj smo doživeli nedavno na Ustju. Dne 12. avgusta sta praznovala zlato poroko Štefan Gamizel in njegova soproga Kristina. Spremljali so ju v cerkev njeni otroci in vnuki. Starejši je spremljal svojo mater pred oltar. Ljudstva se je nabralo veliko število, hotelo se je udeležiti te izredne slovesnosti. Marsikatero oko se je solzilo ob tej priliki. Da ni manjkalo napitnic pri skupnem obedu, se razume.

n Na Slapu še sedaj ni občinskih volitev. Kdaj je že bil razpoložen volilni imenik? Zdaj pa vse spi spanje pravičnega. Toda čemu naj se dramijo Slapenci? Saj imajo župana gospoda Ferjančiča, ki je brat znanega nadsvetnika v Ljubljani, ki je zvonil v deželnem zboru. Pa tudi odbornike imajo — same »vrle« može, da bo le težko najti boljših. Čemu torej ne bi ostalo vse pri starem?!

n Ustje so dobile novega gospoda kurata. Prišel je tje dne 25. oktobra gospod Anton Jerič, bivši kaplan in administrator pri Sv. Duhu na Dolenjskem. Če se mu bo dobro godilo, bo gotovo zadovoljen!

n Napredek. Odkar je prišla na Colu slovenska ljudska stranka na krmilo, imajo vsi

občinski kažipotni samoslovenske napise. Za liberalne vlade pa je žalostno odsevala z njih tudi nemščina. Liberalci so pač mislili, da slovensčina tudi v 20. veku ni zadosti močna, da bi stala na svojih nogah, da jo torej treba podpirati z nemškimi bergljami. No, zdaj je konec te sramotne prikazni. Iz vsega tega pa se lahko spozna, da odborniki S. L. S. nikaikor niso kimovci župnika Janca, kakor jih je po krivici ozmerjal »Narod«, pač pa v resnici napredni možje. Kimovci pa so liberalci, ki vsemu prikrajajo, kar sklepa in odobrava protiljudska in z Nemci združena in zvezana liberalna stranka tam doli v »beli« Ljubljani.

n Poročil se je v sredo, dne 24. oktobra, Anton Kobal, predsednik tamburaškega zbora in podpredsednik Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva na Colu, s Franciško Puc, članico Marijine dekliske družbe in prvo cerkveno pevko na Colu. Oba sta iz imovite in zgledno krščanske hiše. Naj jima zvezda sreče nikdar ne zatone!

n Celodnevno češčenje se je dne 22. oktobra v Budanjah vrlo dobro obneslo. Ob deseti uri je bila pridiga in na to slovesna sveta maša. Obhajanih je bilo blizu 200 oseb. Ljudstvo je v obilnem številu prihajalo v cerkev in molilo glasno Kristusa-kralja, pričujočega v sveti hostiji. Zlasti lepo so molili otroci, in gotovo je bil Kristus posebno vesel on uro, ko so bili »mali« pri njem. Zelo smo hvaležni svojemu dobremu škofu, da so vpeljali to pobožnost v svoji škofiji. Ta pobožnost je zagotovilo lepe in katoške bodočnosti tudi za našo vipavsko dolino.

n Volitev za cestni odbor še sedaj ni bilo. Imele bi biti že sredi meseca julija. Zdaj pa je že november, pa vse spi, nihče se ne gane. Zakaj jih zavlačujete? Morda pa še niso rešeni vsi rekurzi »ata Hrovatina«!

n »Mašino« je namazal, namreč »mašino« c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni prebogarodni gospod deželni predsednik, ki je došel v zadnjih dneh skozi Postojno in Vipavo. Od januarja so že ležali pri glavarstvu nerešeni akti. Dregali smo in dregali, pa ni bilo vse skupaj nič. Gospoda Štefana nismo mogli vzdramiti. Ko se je pa zvedelo, da pride gospod deželni predsednik, je bilo pa naenkrat vse lepo rešeno. Gospod deželni predsednik! Ko zopet zarjave kola tam v Postojni, Vas bomo na zopet prosili, da pridete in jih namažete.

n Goče napredujejo. Ondotni župan zida novo hišo, drugi pa jih vzdigujejo in popravljajo. Ko se še župnija ustanovi, bodo pa Goče tako lepe, da jih bomo z veseljem obiskovali.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Divjega mačka je ustrelil Jakob Truden iz Kozarišč na lovu za »Votlo steno«. Baje je prav lep »kos«.

n Zadnji romarski shod na Križni gori je bil vrlo dobro obiskan. Ob lepem vremenu se je nabralo na stotine ljudstva od vseh strani. Samih lžancev je bilo okrog 150. Pri nobenem izmed vseh šestih letošnjih shodov ni bila taka obilna udeležba, kakor pri shodu na žegnanjsko nedeljo. Sploh pravijo ljudje, da je bil zadnji jesenski shod lepši samo enkrat, namreč pred šestimi leti, ko so bili sami prevzvišeni knezoškof prihiteli pomagat na Križno goro.

n Lepe spomine na Križno goro smo dobili v zadnjem času. Prikupljive podobice so dvojne vrste. Ene vrste podobice nam predstavljajo Križno goro s cerkvijo, z romarsko hišo in župniščem, na drugih podobicah pa vidimo cerkev sv. Križa in njeno notranjščino. Podobice so izšle v založbi gospoda Ivana Turka iz Loža, ki je tudi prvotne slike

sam izdelal. Gotovo bo po teh malih spominih še bolj zaslovela že itak sloveča božja pot.

n **Korak dalje v ljudski izobrazbi** smo storili dne 28. oktobra, ko smo se zopet zbrali v dvoran izobraževalnega društva k predavanju. To pot je predaval č. g. Janez Klavžar, kake da so bile v raznih časih po naših krajih cerkvene razmere. Hvaležno snov je skrbno obdelal. Udeleženci so pa tudi skrbno poslušali in s hvaležnim srcem sprejeli predavanje.

n **Velika nesreča je zadela** dne 10. oktobra starotrškega voznika Jerneja Kukec. Omenjenega dne je peljal oglje na Rakek. Na postaji so se konji vsled lokomotivnega žvižga splašili ter se spustili v beg. Oba konja sta se poškodovala. Eden je izven nevarnosti, o drugem ni še gotovo, bo li še za rabo ali ne. Nesreča je tembolj občutna, ker so bili konji lepi, mladi ter pred kratkim časom za drag denar kupljeni.

Iz St. Petra in okolice.

n **V Petelinjah pri St. Petru** bodo spomladi vendarle dobili vodovod. Saj so ga bili pa tudi potrebni. Kdaj bodo neki druge vase tako srečne, da dobe svoje vodovode. Vse bi šlo dobro, ko bi vsak ne imel svojih misli.

n **V St. Petru** so imeli 14. oktobra shod železničarji, govoril jim je Kristan. To pot si je menda prav privoščil Tavčarja. Shoda so se udeležili posebno delavci in tudi nekaj kmetov iz košanske fare. Čudno je to, da za shod nihče ne zve, vse se dela skrivaj. Dobro znamenje to ni, če se gre za pravico in resno, le pokazati se!

n **Novega občinskega tajnika in organista** imamo v osebi g. Bernarda Pirnata, ki je bil prej v D. M. v Polju. Zelimo mu v obeh službah prav obilo uspeha. Zvedeli smo, da je pustil na svojem prejšnjem mestu, posebno izvežbane pevske zборе. Mladenci in moške in tudi dekleta na noge, poskusimo, če se dá isto tudi pri nas napraviti!

n **Prejšnji tajnik** g. Anton Berne opravil je svojo službo skozi 5 let v splošno zadovoljnost. Naveličal se je najbrže pota iz Selc v St. Peter.

n **Posebno vztrajnost** v službi pa je pokazal prejšnji organist g. nadučitelj Mihael Kalan. Skozi 29 let za prav neznatno plačo največkrat še 80 kron ni dobil, preskrboval je božjo službo s petjem in orgljanjem. Če drugega ne bi bilo, kakor da je žrtvoval prosti čas in da je prihranil ljudem stroške, morali bi mu biti hvaležni. Zato pač ni lepo od onih, ki gospodu še celo tiste malenkosti niso redno ali pa celo nič plačevali.

n **V Klenku** je gospodarskemu odboru potekla 3letna doba. Nove volitve ne bo, ker vas nima skupnega premoženja, opravičenci pa so izbrali svojega pooblaščenca. Enaka usoda čaka gospodarske odbore po drugih vaseh, no saj so pa tudi bili po nekodi prav brez potrebe.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Od Sv. Vida nad Cerknico**. Nedelja, dne 21. t. m., je bila za našo župnijo dan žalosti: poslavljaj se je od nas nam tako priljubljeni župnik č. g. Ivan Jereb. Cerkev je bila polna do zadnjega kotička, kajti na dan bridkega slovesa ni hotel ostati nihče doma za »varuha«. Gospod župnik se je poslavljaj v ganljivem, v srce segajočem govoru od svojih župljanov ter se jim iskreno zahvaljeval za vsikdar mu izkazano vdanost ter jih prosil, naj bi i v prihodnje ne krenili s poti, katero so ubrali pod njegovim vodstvom. Lepe besede so zbegana srca tako dirnile, da se ljudstvo ni moglo vzdržati, da bi ne bilo dalo duška svojim bolestim, ki se je izlila v splošen jok.

Po pravici pa so izpirale solze oči in trepetala srca, saj se je poslavljaj od nas naš ljubljenec, ki je ves gorel za našo srečo. Celih šest let je pastiroval med nami in vse njegovo delovanje je stremilo edino za naš časi in večni blagor. Zato si je pa tudi kmalu pridobil srca župljanov, vseh brez izjeme, kajti niti enega neprijatelja ni imel med nami, ampak bil je vsem vse. Lepo soglasje med gospodom župnikom in župljani pa so spremljali tudi lepi uspehi. Ker je gospod župnik ves vnet za lepoto hiše božje, a je pri nas dobil majhno, siromašno cerkvico, je takoj sprožil misel, naj bi si zgradili lep hram božji, ki bi bil Bogu v čast, vernemu ljudstvu pa v ponos. Ker je bila želja župnikova tudi želja župljanov, so šli takoj na delo, nič boječ se precejšnjih stroškov, dasi naše ljudstvo ni baš premožno. In res se je kmalu posrečilo ednosti in vzajemnosti ljudstva ter požrtvovalnemu trudu gospoda župnika in našega vrliga župana gospoda Ponikvarja, da imamo sedaj lepo cerkev, na katero smo lahko ponosni. Seveda je dobri gospod župnik skrbel tudi za to, da je hiša božja dosegla svoj namen, kar pa je storil s tem, da je vabil s svojimi lepimi govori ljudi v cerkev, jih navajal k res pravemu krščanskemu življenju in njegova beseda ni nikdar padla na nerodovitna tla. Skrbel pa je naš ljubljenec vsikdar tudi za lepo cerkveno petje, saj je velik prijatelj ubrane pesmi in lepe glasbe. Zapustili ste nas, gospod župnik, in šli na lepo Dolenjsko, srečni Škocijanci so vas zvabili od nas, dasi je bila naša želja, imeti vas vedno v svoji sredi. Dal Bog, da bi tudi v novi župniji dosegli tako lepih in trajnih uspehov, kakor ste jih dosegli pri nas, vedno vam hvaležnih Vidovčanih!

Koroške novice.

k **Skrajna predrznost!** Celovški občinski svet je sprejel nujni predlog občinskega svetnika Zierja in tovarišev, naj se na višjo pošto direkpcijo v Gradcu pritoži proti vpeljavi dvojezičnih poštних tiskovnin na Koroškem. To je vendar skrajna nemška predrznost! Na Koroškem ne bi smeje biti v rabi dvojezične tiskovine, kjer je mnogo več Slovencev, nego na Kranjskem Nemcev. Če dvojezičnih tiskovnin na Koroškem ne bo, moramo zahtevati samoslovenske tiskovine na Kranjskem! Koroška slovenska županstva, protestirajte proti infamiji celovškega občinskega sveta! Ljubljana, odgovori na mariborski in celovški sklep!

k **Novo slovensko društvo**, namreč »Slovensko katoliško izobražev. društvo »Lipa« za Velikovec in okolico«, se je ustanovilo dne 21. oktobra. Pred kratkim so se ustanovila enaka društva v velikovski okolici v Doberlivi, Škocijani in Vovbrah, sedaj je pa prišla muha sama (Velikovec) na vrsto. K velikovškemu društvu je pristopilo takoj 50 udov. V odbor so bili izvoljeni č. gg.: Treiber Fr., župnik, in Dobrove Jožef, kanonik, gg. Čarf J., kolar, Jak. Sl., solicitor, Oraš L., posestnik, Lučevnik J., najemnik, in Karpf P., krojaški mojster. Za zabavo so skrbeli izborni celovški tamburaši in pevci. Tako se probuja velikovška okolica. Kaj pa dela pliberški okraj?

k **Jim vendar predsed.** Ravnateljstvo državne železnice v Beljaku je prestavilo pristava Otona Rösslerja radi službenih razmer v Waidhofen Prestavili so ga radi njegovega hujskajočega nastopa proti katoliški cerkvi. V prostem času je bil vedno glavni agitator za »svobodno šolo« in »svobodni zakon« in druge protikatoliške stvari ter se pridno ude-

leževal zborovanj vsenemške stranke, katera stremi vedno po »svobodah«. Na višjem mestu jim je njegovo početje že presedalo ter so mu radi tega peroti malo pristigili. Strašno se pa nad tem hudujejo vsenemški listi ter groze, da bo Rössler prej politik in ljudski pisatelj postal, kakor pa da bi Beljak zapustil!

k **Odpad od katoliške vere.** V Velikovcu je odpadel od katoliške vere znani pobijač oken na šentrupertski šoli, Ferdinand Sammer, pisarniški pomočnik pri c. kr. okrajnem sodišču. Morebiti ga katoliška vera ni mogla braniti pred pobijanjem oken?

k **Društvo »Svobodna šola«** bodo ustanovili v Velikovcu nemškutarji in socialni demokrati, pri katerih je vera zasebna stvar. Slovenski okoličani, zapomnite si svoje prijatelje v mestu, kadar jim nosite denar in kadar pridejo k vam agitirat, češ, saj nimajo nič zoper vero!

k **Telefonsko črto Celovec-Spodnji Dravograd-Volšperk** je zagotovilo pošno in brzojavno ravnateljstvo v Gradcu, ako želežne občine prispevajo s 19.000 K k napravnim stroškom 63.000 K. Raditega bodo vsi deležniki na tej črti 28. t. m. zborovali v Spodnjem Dravogradu. Udeležitev je objaviti do 25. oktobra telefoničnemu odboru v Volšperku.

k **Celovški glavni kolodvor**, poprej južni kolodvor, bo dne 1. novembra t. l. prevzela državna železnica v lastno upravo. Prevzeti bi ga morala že 1. oktobra, pa so se pogajanja radi nesporezumljenja zavlekla in so bila šele te dni ustmenim potom končana.

Štajerske novice.

š **Shod v Poličanah.** Na shodu dne 21. oktobra sta nameravala podpredsednik katoliškega političnega društva za slovenjebistriški okraj in dr. Kukovec iz Celja delati propagando za »čisto« stranko. Dr. Korošec je takoj ugovarjal in protestiral proti temu, da se glede volilne reforme ljudstvo od inteligence v marsičem krivo informira. Resolucija poziva poslance, se z vso žilavostjo potegovati za zahteve Slovencev. Štajerski liberalci so se začeli marljivo gibati. Ob raznih prilikah delujejo za novo stranko. Naj bi to gibanje odprlo oči našim možem, da se združijo v močno slovensko ljudsko stranko, ki bo odbijala napade naših sovražnikov. Tako imenovana »sloga« je že davno pokopana, čemu torej vedno tista popustljivost in omahovanje, ki škoduje le dobri stvari.

š **Od pošie.** Poštni in brzojavni ekspeditor Lovrenc Petovar v Ivankovcu je dobil tamošnje ekspedijentsko mesto.

š **Vinska letina v Ljutomeru.** Po Tereziji so začeli pri nas s trgatvijo. Lepo vreme zadnjih dni pred branjem in med trgatvijo je dalo vinski trti moč, da njen sad krasno dozori. Naš kmet je hvaležen Stvarniku za to dobroto. Mošt ima povprečno 17 do 20 odstotkov sladkorja. Ljutomerčan ostane torej tudi letos izborna kapljica.

š **Srednji vek v Celju** traja še vedno naprej. Namestništvo v Gradcu je namreč kljub neštevilnim protestom okoličanov in meščanov obih narodnosti dovolilo mestni občini celjski, da pobira visoko mitnino od vsake živali in vsakega voza, ki gre v mesto. Če se pomisli, da iz te srednjeveške mitnine nima občina skoraj nikakih dohodkov, pač pa da se na drugi strani vsled tega nerazmerno podražuje živila v mestu, potem se ne more obsojati dovolj celjskega mestnega gospodarstva, ki vzdržuje mitnice samo še za to, da pri njih služijo in živijo nemško-narodni propadli kričači.

š Poštna avtomobilna vožnja Maribor-Št. Lenart-Ptuj. Poštna uprava namerava za progo Maribor-Št. Lenart-Ptuj uvesti avtomobilno vožnjo. Ta naprava bi znatno povzdignila in pospešila ves promet v Slov. Goricah, zato je tudi v prizadetih krajih vse vzradoščeno zaradi tega. Da se razne stvari v tej zadevi natančneje dogovore, je vrli gospod deželnosodni svetnik dr. Kronvogel sklical v Št. Lenart posebno konferenco. Naj bi imela najboljšega uspeha!

š Ljudi kos! 31letni Jakob Drevenšek iz Podlehnik je dne 28. avgusta t. l. kosil otavo z Lovčencem Kodrič. Ko sta se nekaj sprla, je začel Drevenšek s koso mahati proti Kodriču in ga je pri tem težko poškodoval. Pri okrožnem sodišču v Mariboru je za to čudno košnjo dobil tri mesece težke ječe.

š Potres v Brežicah. V soboto, 20. oktobra od 6. ure popoldne do 10. ure zvečer so čutili v Brežicah več precej močnih potresnih sunkov. Prvi sunek je trajal štiri sekunde. K sreči potres ni povzročil nobene škode.

š Iskren pozdrav pošilja „Sl. Narod“ novemu glasilu štajerskih mladih, „Narodnemu listu“. Po tem jih spoznate štajerski Slovenci. Kogar „Narod“ pozdravlja, mora trobiti z njim v isti rog, kdor pa ni strogo njegovega mišljenja, jo dobi z loparjem. To se je že večkrat pokazalo. Saj je na Slovenskem vzniklo že več liberalnih in radikalnih listov, a niso našli milosti pri „Narodu“. Zakaj? Ker niso bili istega kalibra kakor „Narod“. Če torej „Narod“ pozdravlja z iskrenim zadovoljstvom „Narodni List“, mu je s tem vtisnil pečat svojega očetstva in tudi potrdil, kar smo že zdavnaj pravili ni: Nova stranka na Štajerskem je filijalka kranjske liberalne in „Narodni List“ postane vreden sin „Slovenskega Naroda“.

Primorske novice.

n Nesreča na morju Dne 15. oktobra se je prevrnila v kanalu pod Velebitom neka ladja, v kateri je bilo sedem oseb iz Starega grada. Tri osebe so utonile. Nesreča se je zgodila sto metrov od brega. V zadnjih treh letih je utonilo tam že sedem Starograjcev.

p Umor med blaznimi. Reka, 22. oktobra. Tu je neki Petrovič v blaznici smrtnonevarno ranil s sekuro Ivana Benzana in lažje ranil Antona Piccioluttija. Ti trije blazni so bili v reški blaznici zaradi pomanjkanja prostora v eni sobi skupno nastanjeni

n Gabrščkov narodnjaštvo. Kot brezplačna priloga slovenskega lista »Soča« iz Gorice je izšel nedavno vozni red nove karavanske železnice. To je — če ravno še malo kasno — še vedno prav lepo. Skrajno žalostno pa je, da je vozni red izšel v — nemškem jeziku. Slovenski, naroden biti hoteč slovenski list, pa nemški vozni red! Kaj takega svet še ni videl doslej, to je gotovo najnovejši dokaz, da leži slovenska narodna stranka v zadnjih potezah svoje življenjske agonije. No, ali to še ni vse. Na ozadju voznega reda se nahajajo inserati, seveda nemški. In v sredi teh inseratov blešči z mastno debelimi črkami tvrdka: »Buch-, Papier und Kunsthandlung A. Gabršček — « Mi sprva ti prikazni nismo hoteli verjeti. A za prvim pride z drugo številko še eden tak vozni red — isti kakor prvi. In ko odpremo list sam, zastane nam oko na notici: »Panorama international«. V ti notici »Soča« ostro ožigosa postopanje te družbe; predbaciva ji namreč,

da v zadnjem času zanemarija pri svoji reklamni slovenščino. Sapa nam zastaja pri tem početju in edino, kar zamoremo v tem trenutku presenečenja storiti, je vprašanje na naslov »Soča«: Če je že postopanje mednarodne družbe, kar hoče biti »Panorama international«, ožigovanja vredno, da na slovenskih tleh zanemarija slovenski jezik, kaj šele je vredno slovenskega lista, ako tiska in prilaga svojim čitateljem vozne rede v nemščini!

p Poizkušen samoumorc. 36letna omožena kuharica v častniški kuhinji v tržaški vojašnici Pregelj se je blizu Barkovlj vrgla v morje, pa so jo rešili. Pred nekoliko meseci se je v Trstu ustrelil neki poročnik, ki je bil ljubimec Pregljove, ker ga je izkoriščal mož Pregljove, ki je hotel imeti od ljubezenskega razmerja svoje žene svoj »profit«. Sedaj spravljajo s to nečedno stvarjo v zadevo poizkušeni samoumorc Pregljove žene.

p Tatovi so v Trstu marljivo na delu. V starem mestu so Ivana Marzija okoli 9. ure zvečer vrgli na tla ter mu ukradli uro.

p Nagla smrt. Nagle smrti sta v Trstu umrla vdova Marija Sovrano in Lloydov natakarnik Ernst Wascher

p Taticas 13 leti! V Trstu je Ana S., stara komaj 13 let, ukradla več deklicam iz ušes uhane in zapetnice z rok

Iz raznih krajev.

Pozor tamubraši! Izšli so najnovejši albumi za I. brač, in sicer: Album hrvat. narodnih pesmi, album slovenskih narodnih pesmi, album bosanskih nar. pesmi, album srbskih narodnih pesmi, nadalje tamburaške šole od Stjepušina, Farkaša in Tomiča. Popis tamburaških kompozicij, albumov in šol se pošlje vsakomur franco. Vse navedeno se dobiva samo pri »Pryi sišaški tovarni tamburic« J. Stjepušin v Sisku.

Večerna molitev jo je rešila. Žena nekega častnika je bivala že nekaj dni v nekem dunajskem hotelu. Ko je molila 21. t. m. zvečer in se globoko priklonila, je zagledala pod divanom, da čepi ondi neka oseba. Začela je kričati. Hotelsko osebje je izvelo hotelskega gosta, ki se je javil kot zasebni uradnik Jožef Hlavac. Pod divanom so našli tudi ostro nabrušen kuhinjski nož nevarnega gosta. Na policiji so spoznali, da je nevarni gost 17letni brezposelni kontorist Karl Robert Arazin, ki ga je nedavno obsodilo okr. sodišče v Ljubljani zaradi poverjenja in napačnega javljenja v tedenski zapor. Iz Ljubljane je Arazin takoj odpotoval na Dunaj. Arazin pravi, da ni nameraval izvršiti nikakega napada, ampak je hotel le krasti.

Slovenski zidarski mojster v San Francisku. V San Francisku v Ameriki deluje slovenski zidarski mojster Zajec. Govori se, da se je iz Ljubljane pobegli Supančičev knjigovodja Golob zatekel k njemu, ker je zadnji čas dobil od zidarskega mojstra Zajca iz San Franciska več pisem.

Vesti iz Amerike. V Clevelandu je ponesrečil Ivan Bende, doma iz Trebče vasi pri Žužemberku na Dolenjskem. Padel je z mosta in se smrtno poškodoval. — V Virginiji (Minn.) je ponesrečil v rudniku Simon Oblak, a ne smrtno. Ostaja upanje, da okreva. — V Puelbi je umrl 20letni Primož Meršek, doma iz blejske župnije na Gorenjskem. — V odškodninski tožbi, ki jo je imel Anton Nemanič v Jolietu kot oskrbnik zapuščine pokojnega Jožefa Mance proti društvu Illinois Steel, je odločila sodnija, da plača društvo 445 dolarjev od-

škodnine, a Nemanič mora plačati sodnijske stroške sam. Kot delavec omenjenega društva se je bil namreč Mence smrtno ponesrečil in zato je bil vložil oskrbnik njegovega premoženja proti društvu odškodninsko tožbo za 10.000 dolarjev.

Kmet, pokonci!

(S shoda v Št. Lovrencu.)

Lepa je naša domovina. Vsega ima v izobilju, da bi lahko osrečila svoje prebivalce. Na Gorenjskem so krasni gozdi in veličastne planine, pri nas rodovitno polje in tudi lesa za potrebo. Obnebeje je mило in prijazno, solnca imamo zadosti, in kar potrebujemo, vse lahko doma proizvajamo. Blizu imamo Trst, svetovno tržišče, ki je v enem stoletju tako znatno napredoval in se bo še razvil do veličine Hamburga, če mu bo ugoden gospodarski razvoj. Morje imamo blizu, da spravimo ugodno v denar svoje izdelke. Teža trga nam ne more nihče odvzeti. Naše ljudstvo ni neumno in zabito. Nemci v alpskih deželah so veliko bolj okorni in kesnega uma, pa so gospodarsko vsaj za nekaj stoletij pred nami. Naši kmetje so živahni, hitro pojmiyo, le vztrajnosti jim pogosto manjka.

Kljub temu da je zemlja rodovitna, obnebeje ugodno, trg blizu, ljudstvo nadarjeno, vidimo povsod, kako propada kmetijski stan. Mladi rod gre v Ameriko, v mesta in tovarne, po celem svetu so raztreseni Slovenci. V tujini pustijo najboljše moči in se izrabljeni pogosto vračajo na starost nazaj. Doma pa manjka delavcev, kmet-gospodar komaj shaja, ljudstvo propada in obupuje. Kje je vzrok tem žalostnim razmeram?

Nekateri pravijo, premalo pridelamo, Gnojimo, izboljšajmo hleve itd. To vse bi bilo dobro, rane bi vendar ne ozdravilo. Če se mu pomnožijo dohodki, bi se mu skoro gotovo pomnožili davki, dati bi moral otrokom višje dote in kmalu bi bil ravnotam, kakor poprej. Pravi vzrok žalostnim razmeram je globočji.

Manjka nam znanja in zavednosti. Naši kraji so zanemarjeni. Vlada bi morala skrbeti, da se ljudstvo povzdigne, pa nas je zanemarjala. Do zdaj ni bilo skoro nikogar pri vladni mizi, ki bi imel srce za naše potrebe. Treba je, da si kmetje sami pomagajo. Najboljše se godi zdaj kmetom na Danskem, kjer so najbolj izobraženi. Na Nemškem sem videl delavce, ki so bili oblečeni po gosposko, imeli vsak svoj časopis, služili 6 do 7 K na dan. Ti ljudje so držali skupaj ob času štrajka.

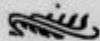
Tudi pri nas naj bi ljudje še bolj brali in imeli svoj časopis v vsaki hiši. Kmetje se morajo višje povzpeti v izobrazbi in proučevati splošne gospodarske razmere tudi drugod. Zdaj pozna kmet le svoje njive in morebiti tudi grunt svojega sosedu. Da imajo vsi kmetje župnije, kraja, dežele, države in sveta iste težnje, je skoro vsem neznan. Zato pa tudi tako s kmetom delajo. Tovarnar podraži svoje izdelke, če ne more shajati, delavec štrajka, hišni gospodar v mestih izvabi davke na stranke, uradniki zahtevajo poboljšanje plače, — kmet ne more nesreče in večjih stroškov na nobenega družega odložiti. Ko postavi živino ali žito na trg, mu pravijo: »Toliko plačamo, če hočeš, daj, če ne, pa imej.« Cene odločujejo ljudje, ki ne čutijo kmetovih težav. Treba bo združenja. Ko bi se vsi kmetje združili, bi lahko sami cene narokovali. Na opombo nekega posestnika, da to ne bo nikoli, pravi župan Kek, da se pred leti tudi za delavca ni nobeden zmenil, zdaj so pa tolikanj dosegli. Zakaj bi pri kmetu ne

šlo. Dr. Krek nadaljuje: »Vi ste obupali, kar je pa meni nov dokaz, kako potrebno je združenje. Na Češkem so se domenile zadruge, da bodo zalagale vojaške potrebščine in so si res pri zelo ugodnih razmerah zagotovile prodajo izdelkov, posebno ovsra. Zakaj bi pri nas ne poizkusili. Ko bi se gospodarji nekaterih krajev dogovorili, kako lahko bi znane dolenske vole pošiljali v Trst in tam napravili skupno mesnico. Kdo nam bi mogel blizu, ko bi mesarji vsled močne organizacije drugod živine ne dobili. Manjka nam pa tudi zimskih šol za odraslene, kjer bi se poučevali v izboljšanju pridelovanja in gospodarstva. D zdaj je bila le ena taka šola, in sicer lansko leto v Selcib po kmetijskih večakih in prizadevanju gospoda župnika. Sadovi se tam že kažejo. V enem letu je gospodarstvo prav zelo napredovalo. Take šole bo treba osnovati povsod.

Napačno je obdavčenje. Kapitalist lahko skrrije dohodke svojih akcij in obresti hranilnih vlog, kmet ne more ničesar skriti, ker je vsaka ped zemlje zarisana v mapi. Čudno je tudi, da se morajo občinske doklade plačevati od hišnega in zemljiškega davka, od osebne dohodnine pa, katero plačujejo bolj premožni stanovni, ni ne občinskih, ne deželnih naklad. Uradniki ne plačajo ničesar za občino in deželo.

Težko teži na kmetu tudi vojaščina. Sina mu vzamejo, ko ga najbolj doma rabi. V tujem kraju vidi drugo življenje in navadi se raznih razvad, vzbujajo se mu želja po tujini, izgubi veselje do dela in kadar more, gre tudi sam v Ameriko ali tovarno. Ta vojaška dolžnost, ki jo najbolj čuti kmet, se bo morala za kmeta ugodneje rešiti.

Nekoliko škoduje tudi zadolževanje. Kdor je enkrat zelo v dolgih, pride težko na suho. Preskrbeli bomo, da bodo dobili posestniki ceno posojilo, ki se bo amortiziralo, da bo v enem rodu več dolg plačan. Priti moramo tako daleč, da bo kmet sam sebe bolj spoštoval in že mali šolarček vedel, da je kmetijski stan podlaga vsem drugim.

Drobtine.

Strašna drama v blaznici. V blaznici Matavan je blazna ciganka Licije Halliday umorila z zverinsko krutostjo svojo strežajko Nelijo Wicke. Halliday je bila svoj čas v nižavah Hudsona in Mohaveka kraljica nekega ciganskega rodu. Nekaj let po poroki z nekim kmetovalcem je izvršila celo vrsto strašnih zločinov. Zažgala je svojo hišo in pri tem živca sežgala svojega hromelega otroka, umorila svojega moža in s sekiro razsekala dve ženski — mater in hčer. Pred sodiščem ji je bilo dokazano, da je že pred svojo poroko izvršila veliko število umorov. Oddali so jo v — blaznico. V blaznici so jo imeli zadnji čas za ne več nevarno blazno, ki je hvaležna, ako se lepo ž njo postopa. Posebno dobro se je razumela z gdčno Wicke, kateri je bila vsa udana, ker je ravno gdčna Wicke dosegla, da so jo dali v dvorano za nevarne blazne. Ta strežajka se je pred meseci zaročila in je sedaj odgovajala svojo službo. Poroka bi se imela v kratkem vršiti. Izguba dobre strežajke je blazno Halliday silno užalostila. Blazna je prosila strežajko, naj ne gre od nje proč in se bridko pri tem jokala. Ker vse ni nič pomagalo, je blazna grozeče vzkliznila: »Ne zapusti me! Jaz sem ciganka in lahko proročujem prihodnost. Ako greš, pomjenja to kri!« »Neumnost«, je odgovorila strežajka, »jaz se omožim z možem, ki me ima rad in bom

srečna.« Ko je to dejala, odprla je vrata male sobice. Predno so mogli navzoči preprečiti, skočila je Halliday na strežajko, potegnila jo seboj v sobo in zaprla za seboj vrata. Strežajki in bolniki so se zalekli v vrata, za katerimi so se čuli klici strežajke: »Pomagajte!« in peklensko smejanje blazne ženske. Ko se je čez nekaj časa vendar posrečilo, prodreti skozi vrata — dobili so hreščajočo blazno v nekem kotu, uboga strežajka je pa ležala v krvi. Blazna Halliday je strežajko Wicke s škarjami, katere je strežajka nosila za pasom, 200krat zabodla. Gdčna Wicke je umrla v trenutku, ko je prišel ponjo njen ženin, da jo odpelje iz zavoda.

Dr. Lueger je obolel na takozvani »sladkorni bolezni« in mora ostati v postelji.

70.000 samoumorov v enem letu. V preteklem letu se je izvršilo v celi Evropi 70.000 samoumorov. Največ samoumorov je bilo v meščanskih krogih.

— **Umrl** je v Sarajevu frančiškan o. Ignacij Strukič, uzorni duhovnik in uzorni domoljub.

48 oseb umrlo v Londonu od glada. Angleško ministrstvo za notranje stvari je priobčilo statistični izkaz, iz katerega je razvidno, da je v Londonu v minoletem letu umrlo 48 oseb od glada. Ker zvedo oblastni je o redkih slučajih smrti vsled glada, je lahko iz te statistike posneti, kako velika beda da vlada v Londonu.

Ženska požarna bramba v Avstriji. V Radomišlju so osnovali, kakor poročajo iz Krakova, žensko požarno brambo. Može so namreč sami tesarji in mizarji in gre do poleti po mestih na delo, kjer ostajajo potem do zime. Ženske so torej navezane same nase in zato bodo morale braniti v bodoče same tudi poslopja pred ognjem.

Otrok z dvema glavama. V vlaku med Rimom in Neapljem je povila neka kmetška ženska dete z dvema glavama.

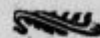
Nesreča pri požaru — otrok zgorel. V Velikih Češnjah pri Št. Vidu na Dolenjskem pogorelo je 4. t. m. posestniku Janezu Medvedu posestvo, hiša, hlev in kozolec. Pri požaru, ki so ga zanetili zopet otroci, zgorelo je tudi 9 mesecev staro dekletce, od katerega so našli le vpepeljene ostanke, obžgal se je šletni deček, poginila je krava, ki se je v hlevu zadušila in obžgal se je tudi prašič. — Kedar bo vendar nesreča in škoda spametovala stariše do večjega nadzorstva otrok?

Stavka uslužbencev »Cestne električne železnice v Budimpešti. Nedavno ob 1/2 12. dopoldne so pričeli stavkati uslužbenci »Cestne električne železnice v Budimpešti«. Uslužbenec je 6000. Zahtevali so, naj jih nagrade za službo ponoči, prosto vsaki šesti dan, nova določila za penzije in ob boleznih in neodvisno disciplinarno sodišče. Ravnatelji so izjavili, da jim ne ugoje. Uslužbenci so pustili ob določeni uri motorne vozove na cesti. Potniki so se prepirali s stavkujočimi uslužbenci. Policija je posredovala v več slučajih. Zinjtraj je vozilo le polovico voz. Ko se je pričela stavka, je pričela poslovati rezerva, ki je peljala vozove na začetne postaje. Zanesljivo osobje je še vozilo. Le na nekaterih glavnih progah je bil večkrat moten promet. Na podzemeljski električni železnici so ob 12. ustavili ves promet. Bilo je več nemirov, ker so stavkujoči ustavljali vozove, ki so vozili. Policija je povsod hitro napravila red in opoldne zasedla vse končne postaje in remize. Pripravila se pa tudi stavka omnibusnih uslužbencev. Izprevedniki zahtevajo, naj jim zvišajo sedanjo 2.40 K dnevno plačo in skrajšajo delavni čas.

Bivša mehikanska cesarica Charlotte trpi na starostni osiabelosti in apatiji duha. Izmišljena so pa poročila da je njen zdravstveni položaj nevaren.

Bogati mački. Iz New Yorka javljajo, da je nedavno v Wilke barare (Pensilvanija) poginila neka mačka, ki je zapustila svoji sestri mački 108.000 kron, da jih upotrebi v splošne dobrodelne svrhe. Obe mački sta lansko leto podedelovali od nekega ekscentričnega milijonarja Dillerja vsaka po 108.000 kron. A sedaj vsled smrti ene podeduje druga vso zapuščino. Na žalost ni možno takih oporok preprečiti, ker jih zakoni države Pensilvanije dopuščajo.

Od dimnikarja do opernega pevca. V mestnem gledališču v Erfurtu žanje velika odobravanja operni pevec Hans Ellensohn, ki je bil vposlen pred štirimi leti v Stuttgartu še kot dimnikar. Prijatelji umetnosti so mu pomagali k razvoju talenta.

Narodno gospodarstvo

— **Važno za konjerejce.** Dne 31. oktobra t. l. pride komisija, obstoječa iz zastopnikov kmetijskega ministrstva, domobranskega ministrstva in kmetijske družbe v Št. Jernej, da se s konjerejci krškega in novomeškega okraja posvetuje o konjerskih zadevah. Vsled tega se bo vršilo ob devetih na prostoru za konjske dirke zborovanje konjerejcev. — Posvetovalo se bo o nakupovanju konj za vojaštvo, o zopetni vpejavi konjskih dirk v Št. Jerneju, o oddaji plemenskih kobil, o vzreji žrebet, o napravi skupnih pašnikov za žrebeta ter o drugih zadevah v svrhu povzdige konjereje. — Konjerejci se prosijo, da se tega posvetovanja v prav obilnem številu udeležijo. Tudi se prosijo posestniki lepih plemenskih konj (kobil in žrebet), da jih ta dan na dirkališče v Št. Jernej dovedejo, kjer si jih ogleda prej omenjena komisija iz tega namena, da za te kobile sposobne in najbolj pripravne žrebce pridelati v žrebčarske postaje Št. Jernej, Cerklje, Rakovnik, Škocijan, Novomesto in Kostanjevico. — Samostojni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Danski kmet. — Ljudska izobrazba. (Konec.)

Ljudske visoke šole obiskujejo tudi dekleta. Prvo dekliško ljudsko visoko šolo je ustanovil Kristen Kold. L. 1862. se je preselil s svojo šolo v Dahun pri Odensee in tukaj je začel poleti poučevati kmečka dekleta. Na to misel ga je pripravila neka kmetica. Leta 1864/65 je obiskovalo 105 deklet, leta 1898 in 99 pa že 2646 deklet ljudske visoke šole.

Kmečki sinovi se poučujejo pozimi, dekleta pa poleti. Tujec, ki pride na Dansko, se čudi, ko vidi, da pošiljajo kmetje svoje odrasle sinove v šolo. Čudno se mu zdi, kako more preprost kmet 3 do 5 mesecev dati svoje otroke z doma, ko jih vendar rabi za delo in pa plačevati za nje na visoki ljudski šoli za njihovo izobrazbo.

Stroški na teh šolah pa niso tako veliki. Kajti za pouk je treba plačati mesečno 10 danskih kron (1 danska krona je 1.32 K a. v.), za hrano in stanovanje pa 20 kron. Za lante traja pouk pet mesecev, torej znašajo stroški 150 kron; za dekleta pa le 90 kron, ker traja za te poučni tečaj le tri mesece. Državni zakon iz l. 1902. pa določa za revnejše učence teh šol državno podporo 20 kron na mesec. To podporo dobi polovica učencev.

Tudi šole same uživajo državno podporo. Vsaka šola dobi redne podpore 500 kron, ali pa se ravna podpora po letnih izdatkih, ki jih

ima vsaka šola. Vendar pa ne da država podpore posameznim šolam več kot 3000 kron na leto. Leta 1902. je dala država ljudskim visokim šolam 140 tisoč, učencem pa 180 tisoč danskih kron državne podpore. Le polovica učencev na teh šolah plačuje celotne stroške, druga polovica, ki imajo državno podporo, plača le 10 kron na mesec. To so pač mali stroški, ki jih danski kmet rad plača, ker ve, da bosta izobražen sin in izobražena hči imela več smisla za kmetijo, kakor če ne bi pohajala v visoke šole. Zato pa dobiš na teh šolah sinove in hčere vseh slojev kmečkega stanu: gruntrarjev, bajtarjev in tudi posele.

Ljudske visoke šole so zasebne šole. Po večini so last voditelja šole in to je ravno vzrok, da jih je v teku let mnogo propadlo, ker pri zasebnih zavodih vplivajo na njih obstanek osebe in pa družinske razmere. Od l. 1844. pa do leta 1894. se jih je ustanovilo 159 šol, a propadlo jih je 76. Država je sicer vedno podpirala te šole, vendar so bili spočetka državni prispevki prav malenkostni. Od leta 1902. pa daje država redno podporo tem šolam, prispeva za plače učiteljem, za učna sredstva in za vzdrževanje šolskih poslopij. Ker država te šole podpira, zato zahteva zase tudi nadzorstvo nad temi učilišči.

Učitelji na teh šolah niso nastavljeni od države. To je tudi vzrok, da se ne zahteva od njih nobena gotova izobrazba. Kdor čuti v sebi zmožnost in veselje, si izbere ta poklic. Izobrazba teh učiteljev je prav različna. Nekateri so dokončali svoje študije na vseučilišču ali semenišču, drugi pa so obiskovali kmetijske ali pa samo ljudsko visoko šolo. Država sama skrbi za daljno izobrazbo teh učiteljev. Zato prireja učiteljske kurze. Tak poučen tečaj se vrši in kmetijski šoli v Lyngbyju in na razširjeni ljudski visoki šoli v Askovu. Traja na tečaj tri mesece in se poučuje o vseh onih predmetih, ki se obravnavajo na ljudskih visokih šolah. Za učitelje so tudi vsako leto poučni tečaji na vseučilišču v Kodanju.

Država stori veliko za te šole. L. 1894. je dala podpore za šole 120 tisoč, za učence 180 tisoč in za učna sredstva in izobrazbo učiteljev 92 tisoč, skupaj torej 392 tisoč danskih kron. Sedaj presega državna podpora gotovo že pol milijona kron.

Najznamenitejša ljudska visoka šola je v Askovu. Knjižnica te šole ima nad 20 tisoč zvezkov. Zanimive so tudi fizikalne, kemijske, naravoslovne in zgodovinske zbirke. Pouk na tej šoli traja dva tečaja po 6 mesecev. Je pa tukaj deklinška šola, razširjena ljudska visoka šola za fante in dekleta, tečaj za telovadne učitelje in pa učitelje na ljudskih visokih šolah. Država da tej šoli letne podpore 13 tisoč danskih kron.

S časoma se je pokazalo, da so na ljudskih visokih šolah potrebni posebni strokovni oddelki. Tako imajo na nekaterih šolah posebne oddelke za poljedelstvo, na drugih za obrtnike za brodarje in ribiče, na drugih zopet za mlekarstvo in gospodinjstvo.

Nekateri strokovni oddelki so dobili sčasoma samostojno upravo in tako so nastale kmetijske šole.

Kmetijske šole so po svoji uredbi in načinu poučevanja precej podobne ljudskim visokim šolam. Razlikujejo se pa od njih v tem, da izključujejo splošno izobrazbo in goje le strokovno. Poučuje se poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, knjigovodstvo, računstvo, naravoslovje, zgodovina, zemljepis in danski jezik. Samostojnih kmetijskih šol je 15, ki so imele leta 1900 nad 500 učencev.

Najbolj znana kmetijska šola na Danskem je v Lyngby-ju pri Kodanju. Leta 1867 je bila ustanovljena. L. 1904. je bilo na tej šoli osem učiteljev in 31 učencev. Šola ima dva tečaja, ki traja eden 6, drugi devet mesecev.

Kmetijske šole so prirejene za sinove velikih posestnikov in za uradnike na velikih kmetijah, zato pa je število učencev v primeri z učenci na ljudskih visokih šolah precej nizko. Vlada na Danskem pa obrača svojo skrb tudi na male kmečke posestnike, na bajtarje. L. 1902. je dovolila 60 tisoč kron, da se napravi kmečka šola za bajtarje in pa šola za postranske kmetijske obrti. In že naslednje leto se je odprla taka šola. Ima pa dvojne tečaje po 6 mesecev in po 11 dni. Tudi za ženske so posebni poučni tečaji.

Za višjo izobrazbo kmečkega ljudstva pa skrbi tudi kraljeva živino-zdravniška in višja kmetijska šola v Kodanju. Za poljedelce traja pouk na tej šoli 1 in dve tretjini leta.

Prizadevanje ljudskih visokih šol za ljudsko izobrazbo podpirajo ljudska visokošolska društva in pa ljudsko visokošolski domovi.

Ljudskovisokošolska društva so podobna nekako našim izobraževalnim društvom, ki skrbijo za pouk in zabavo svojim članom.

Ljudsko visokošolski domovi se nahajajo skoro po vseh mestih in tudi večjih vaseh. L. 1904. jih je bilo na Danskem 26. Tukaj se shajajo pristaši ljudskih visokih šol; tukaj se tudi tujec lahko pouči o vsem kar hoče in želi izvedeti glede teh šol. V domu je gostilna, kjer dobiš hrano in stanovanje za 2inpol K na dan. Preskrbljeno je tudi za zabavo, ker tukaj imaš na razpolago razne časopise, knjižnico itd.

Knjižnica v teh domovih ni samo za tujce ali goste, marveč tudi za ljudi iz bližnjih vasi. Vsak član plača mesečno pol do 1 krone. V teh domovih se prirejajo navadno vsak teden znanstvena in socialna predavanja. Ob nedeljah pa so tukaj predavanja za delavce.

Iz teh črtic se spozna, koliko se stori na Danskem za izobrazbo nižjih slojev naroda, predvsem za izobrazbo kmečkega stanu. To znanje, ta izobrazba, ki jo podaja posebno ljudska visoka šola, popolnoma zadostuje večini kmetov. Kmetu razširi duševno obzorje, kaže mu razmere vsakdanjega življenja in opozarja ga na potrebe v poznejših letih.

Kmečki sin zapusti ljudsko visoko šolo in si ne domišljuje, da je »izobražen poljedelec«, marveč se le zaveda, da je dandanes kmetu treba veliko znati, če hoče napredovati. Ve dobro, da je njegovo znanje še pomanjkljivo. Zato pa se kmetje na Danskem radi vdeležujejo predavanj in poučnih tečajev, ki jih prirejajo zadruge svojim članom.

Kolikega pomena za dansko ljudstvo so te šole, presodimo lahko iz tega, da so iz njih najboljši kmetje, da veliko nekdanjih učencev teh šol zastopa sedaj ljudstvo v državni zbornici, in da so te šole največ vplivale na gospodarski napredek v zadnjih 35 letih. Šola je seznanila mlade ljudi z novimi gospodarskimi napravami, z zadrugištvom. In ker so bili ljudje izobraženi se je pričelo zadrugišno delo brez velikih ovir. Napravili so le kmečko poučne tečaje za voditelje večjih in manjših zadrug in njihov obstoj in uspeh je bil zagotovljen. Brez visokih šol, ki nauče ljudi misliti in vporabljati lastne moči, ne bi bilo na Danskem doseglo in obrodilo zadrugištvu tako krasnih zavodov.

Pravo ljudsko domače sredstvo, ki ga mnogo rodbin rabi iz lekarne B. FRAGRERJA c. kr. dvornega založnika v Pragi, slovi že nad 50 let kot preizkušeno domače zdravilo, olajšuje bolečine, prepreči vnetje in pospešuje celjenje, vsled česar se je razširilo že po celi monarhiji in ga imajo v zalogi vse lekarne. To je pač najboljši dokaz za njegovo izbornu učinkovitost. To mazilo ne izgubi tudi če ga leta in leta hranimo nič na učinku, in bi ga vsled tega ne smelo manjkati v nobeni hiši.

Za Scott-ovo emulzijo

Izdani denar je vedno dobro naložen, kajti dobro, trdno zdravje je več vredno kot bogastva. Scott-ova emulzija vsebuje najboljšo norveško med. ribje olje, ki je sploh mogoče dobiti, in izključno ta kakovost se porabi za napravo Scott-ove emulzije. Izredno postopanje pri izdelovanju Scottovih izdelkov je uspeh nad 30 letne izkušnje in študij. Izdelek ima izredno učinkajočo moč in doseže nagle vspehe, koder je treba bolezen ustaviti ali pa premagati vajučujoče posledice bolezni. Z navadnim ribjem oljem se daleko ne morejo toliko uspehi doseči in tako zanesljivi, kot s Scott-ovo emulzijo.

Ribič z velikim doršem je poroštvo za pristen Scottov izdelek.

Kdor se sklicuje na naš list in pošlje 75 vin v znakah, mu pošlje steklenico za poskušnjo 2184 VIII 1

Fran Steinschneider, lekarnar
Dunaj IV., Margaretenstrasse 31/92.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Strogo tajno. Vlasuljar: »Milostljiva, bodite brez skrbi in popolnoma mirni, ker od mene ne bo nihče izvedel, da imate ponarejene lase. Strogo molčati o tem, to je moja največja dolžnost. Vidite, gospod Škorčič nosi tudi ponarejene lase, ali jaz bi tega ne povedal nikomur, če bi se šlo tudi za glavo.

KAVINA PRIMES

zajamčeno pristna cikorija.

Izdeluje

Prva jugoslovanska tovarna
za kavine surogate, figovo in sladno kavo
Ljubljani.

IVAN PERDAN,

Ljubljana, Cesarja Jožefa trg, priporoča:

Ciril-Methodovo cikorijo

najboljše kakovosti v izvirnih zabojčkah, in

1 crig. rajč 80 zavojev 54 K, 2% popusta. 2450 10-1

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 8. novembra 1906.

Loterijske srečke.

Dona,	20. oktobra	75	85	64	21	4
Grades,	20. oktobra	80	24	15	44	64
Trst,	27. oktobra	61	77	14	19	18
Lise,	27. oktobra	4	23	2	85	78

neprimerno najboljše na ohranjenje kože
Brazay-Francovo žganje

lajša vse bolečine pri trganju in revmi.

Eau de Cologne de Brazay

ideal vseh toaletnih sredstev. — Dobiva se povsod.

Brásay Kálmán, Wien. III./2. Löwengasse Nr. 2.

Notarja je poklical neki kmet na deželo, da bi spisal njegov testament. Kmet je ležal na postelji in narekoval, notar je pa pisal. Ko je odhajal, ga vpraša bolnik: »Ali smem zdaj vstati?«

»Ali niste bolni?«

»O ne, sem šel le zato ležat, ker sem mislil, da se sme testament samo v postelji delati.«

Krasna boja. Krčmar: Kajnega gospod, to je fina lepa kapljica. — Gost: »Da je pristen, to se mi pozna že na barvi.« Krčmar: »Res je, moj gospod, a predno sem mu dal tako lice, je preteklo precej časa.«

Kaj vas briga. Neki gospod reče prosjaku, ki ga je poprosil za dar: »Tu imate nekaj, a nikaar zopet zapiti.« — »Kaj vas briga to, odreže se prosjak, s svojim denarjem storim kar hočem.«

Fran Zeman, Ljubljana

Poljanska cesta 24 in v tovarni pri živinskem sejmu. — Skladišče hvalno znanih gepeljnov, slamo-reznic, klinj, mlatilnic, motorjev za žage in milne, tromb in cevi za vodovode, ter vseh potreščin za kmetijstvo! 2323 7 3

Nizke cene! Zajamčeno blago!

Dva čevljarska pomočnika

sprejmen takoj v trajno delo. — **Loreno Rode**, 2337 2-2 Möderbrugg, Gor. Štajersko.

Postavno varovano. Vsako ponarejanje in ponatkovanje kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev 2630 D balzam 52-50

le z zeleno znamko „redovnica“.

Staročasno neprekono

proti slabemu prebavljanju, krčem v želodcu, koliki, kataru, pranim boleznim, influenci itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatis steklenic ali ena velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5— franko.

Thierryjevo centifolijsko m. „o, povsod znano kot non plus ultra“

proti vsem že tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-00 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Progradi pri Rogoški Slatini.

Brezplačno s lističi originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V slovi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah

Pozor! Čitaj! Pozor!

Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo pri boleznih v želodcu in črevih, — osobito se priporočajo — pri zaprtju in nerednem odvajanju — pehanju, — kongestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega prebavanja. 2444 20-1

Delovanje izvrstno, vseh siguren. Cena je za 12 steklenic (1 dvanajstoriga) 5 K franko na vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Sprejemem takoj učenoa iz

boljše hiše za mesarsko obrt. 2344 2-2

Josip Jesih, mesar, Medvode.

Nedosežne prednosti, brez konkurence, v ceni, najboljše, najmodernejša in res 2011 20-8

precizijska ura je intakt
iz jekla, srebra in zlata
pri vsakem urarju. -

2 enonad-stropni hiši

se prodasta pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove lastnik na **Trnovskem pristanu št. 14** v Ljubljani. 2376 10-2

Ohranitev zdravega

- želodca -

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadležnega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih sili skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešujoče in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja, in sopnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je **dr. Rose balzam za želodec** iz lekarn B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2 steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI

c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, oget Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti vpošiljati K 2-56 se pošlje velika steklenica in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje avstro-ogrške monarhije poštine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli. U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschger, J. Mayr. 431 b 20-20

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo telesa, odstranjuje kašelj, smetavanje gnoja, močno potenje. 2209 D 44-27

Priporočajo vsak dan pri pljučnih boleznih, katarih oslovskega kašlju, škrofulozl, influenci □ □ □ mnogeštevilni profesorji in zdravniki.

F. Hoffmann-La Roche & Co.,
Basel (Švica).

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.

Flanele. 17 kr., ceširi 18 kr., rumburška tkanina od 18—23 kr., za rjuhe brez šiva od 41—50 kr. meter; 6/4 franc. beli gradl, barbeni, kanelesi, inlet blago za slavnice, robci itd., vse l.a. kakovosti, pristne barve, ostanki do 20 metrov razpošilja le proti povzetju 2x53 6—4

Fr. Krikorka, tkalnica Nachod.
Vzorci ostankov se ne pošiljajo. Za neprimerno se vrne denar.

Potniki v Ameriko

kateri želijo hitro, sigurno, pošteno voziti, si kupijo svoje šifkarte le pri domači družbi

Austro-Amerikana

katera s svojimi najnovejšimi in najlepšimi električno razsvetljenimi parniki direktno iz Trsta po mirni Adriji, mimo lepih dežel Italije, Španije itd. brez preseganja, do konca poto pod avstrijsko vlado zavaruje, svoje potnike spremlja in tudi 100 kg prtljage prosto dá. Obrniti se je treba le na domačega agenta 1697 D 14

Simon Kmetec v Ljubljani, Kolodvorske ul. 26.

Odhod parnikov vsak teden.

Posojila, predujeme, kredite!

Zelo ugodni pogoji. Nikakih stroškov! Nikake prednambe! Nagla rešitev v takojšnje pomoč. Zločno dolgotrajno vračevanje. Posebno koristno za častnike, uradnike vseh vrst, nastavljenca itd. Na dedščine, užitke, zaloge, volila največje zneske. Pod "Sekretar" na Ann. Exped. Eduard Braun, Dunaj I., Rotenturmstr. 9. Porto za odgovor. Dopoljuje se v nemščini. 2239 4-4

Klauerjev

'Triglav'

je najbolj zdrav izmed vseh likérjev.

Pravi in pristni Triglav izdeluje edinole

J. KLAUER, Ljubljana.

Ceniki zastonj in franko.

Ceniki zastonj in franko.

Priznana najboljša oljnate barve prodaja po najnižjih cenah

Adolf Hauptmann
v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. 2322 2c-2

Schicht-ovo milo je najboljšje!

K pranju idem kot na ples
Moči potreba ni zares;
Schicht-ovo ker rabim milo
Nimam sitnosti obilo. 2441 3-1 a

Tovarna za stole
Franceta Šolgeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2525 D 26—22 sastonj in franko.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca
se priporoča prečastiti duhovščini in p.n. slavni občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo, stavbenih del, napravo okvirov, itd. itd. — ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostiln in zasebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Nariši, ceniki in proračuni na zahtevo zastoni, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpologo. 1804 52—12

A. Šarabon v Ljubljani

tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špacerijskim blagom, moko, žganjem in deželnimi pridelki na drobno in debelo. Velika zaloga istrskega in laškega **brinja**, fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve najboljše, zajamčeno zanesljivo kaljiva travna, žitna, deteljna in vrtna **semena**. Dobi se tudi klajno apno in redilni prašek za živino. Najnižje cena, poštena in točna postrežba.

479 26—18

Pozor!

Kadar pridete v Ljubljano kupovat gvančno blago, zglasite se v **spodaj priporočenih trgovinah**, kjer imate na razpolago zelo veliko zalogo najnovejšega **blaga** za moške in ženske obleke v suknenem in volnenem blagu.

Nadalje vse vrste perilnega parhta, kambrika in kotenine, ogrinjalk, koltr, koce in sploh v to stroko spadajoče blago.

Čisto posebno omenjena naj bode velikanska zaloga vseh vrst **rut**.

Vsled velikanskega nakupa iz prvih tovarj je umljivo, da so cene zelo ugodne.

Za mnogobrojni obisk se priporočajo trgovine: 2308 5 2

R. Miklauc

Špitalske ulice št. 5.

'Pri Škofu'

Pogačarjev trg (sadni trg)

nasproti molarjev v veliki mestni hiši.

'Pri Miklavžu'

Medene ulice.

Naročnikom se na željo tudi dopošljejo vzorci brezplačno. Pri naročbi istih naj se natančno naznani vrsta blaga, od katerega se vzorci zahtevajo.

Vljudno se priporoča
trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidno blago. — Zmerne cene. . .

2178 52—5

!! Največji vseh nove dobe!!
je sloviti

Vpisana varstvena znamka.
Daje snežno belo in popolno brez duha perilo in izredno varuje platenino. Brez mila sode ali drugih pridakov se rabi prav po navodilu. Pristen samo v izvrlnih zavojih z goreno varstveno znamko. 2197 16-5

250 gramov-zavoj	po 16 vin.
500 "	" " 30 "
1 kg	" " 56 "

Noben zavoj brez gorenje varstvene znamke ni moj izdelek in preti z njo nevarnost, da se pokvari perilo.
Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolonialnim blagom, lekarnah in trgovinah z milom.
Na debelo pri L. Miniosu na Dunaju, I. Mülkerbastel 3.

Vse vrste slame in sena
stisnjene od vseh postaj se dobivajo po
Viljemu Löwbeer, Dunaj
II.3. Gredlerstrasse 10. 1093 8

Največja zaloga železnine, traverz, železniških šin, cementa, štorij za strope, strešne pločevine in lepenke, slamoreznic, mlatilnic, gepelnov, čistilnic, preš za grozdje in sadje, plugov in bran
v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 1. (zraven „Figabirta“ in na Valvazorjevem trgu 6, naspr. Križanske cerkve.
Ondi se dobijo železni nagrobni križi, pumpe in cevi za vodo, vino in gnojilco, kotli za kloro in žganje, štedilniki in peči, kuhinjska oprava, železne ročno-povlečene grablje, ose, potrebščine za mlekarne, ter razno orodje za kovače, ključavničarje, kleparje, zidarje, tesarje in mizarje. Točne postrežbe in zmernih cen zagotavlja 1886 19-10
Fr. Stupica, trgovec.

Kranjska tov. lanenega olja
Zabret & Nuter v Kranju
priporoča 2307 11-3
lanene tropine (preše)
najboljše kakovosti v vrečah po 50 kilog. in
sladko laneno olje.
Opomniti je, da je laneno olje mrsto stiskano, nima v sobi nikavega albumina in je ravno raditega, najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v stikih mari pridoba s to sestavino lanene tropine. Analiza lanenih tropin znaša: 40-41 % surovega proteina (beljakovina) s 9-10 % olja, po analizi št. 1901 o. kr. poljedelarsko-kemičnega preiskovališča na Dunaju.

5000 ur zastonj
V svrhu reklame za naše ure in razširjenja našega bogato ilustriranega cenika more dobiti vsak gospod ali vsaka dama prav fino 2425 1
remontoir-uro s sidro za gospode ali dame zastonj. Pošljite svoj naslov in pridelite 30 vin. v znamkah za portu in troške na Exporthaus „D e l t a“ v Lugano, Švica. Dopoljuje se tudi slovensko. Pisma v Švico 25 vin.

Zemljišče s hišo
je na prodaj v Trnovem pri Ilirski Bistrici, Notranjsko. Poleg voda, tik železnične postaje, pripravno za parni mlin ali žago. Zemljišča je dva orala vse pri hiši. Pojasnila daje 2311 3-3
Josip Perkan, župan v Trnovem Notranjsko.

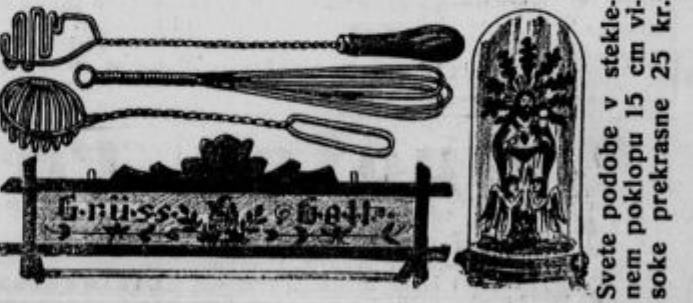
Hamburg-Amerika Linie
Vožnje traja 6 dni izredna prilika za potovanje. Je in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parnikih
Amerika 24.000 ton Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
Kajor do sedaj velik parnik z 26.000 tonami
Pojasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig, Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28**
Odhod iz Ljubljane vsak ponedeljek, sredo in četrtek v tednu.

Fr. Čuden
urar in trgovec na drobno in debelo v
Ljubljani.
Edini zastopnik švicarskih tovarn „Union“.
Najnižje cene.
Lepi novi ceniki na zahtevo tudi poštine prosto. 997 14

Trgovina z oblačilnim blagom!
Marija Rovšek
Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 35 nasproti „Tišlerjeve gostilne“. Največja zaloga izgotovljenih oblek, zmskih sukenj in havelokov domačega izdelka. — Velika izber klobukov, kovčegov, dežnikov, čevljev, perila in raznega družega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav toplo preč duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in dežele, posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali prihajate nazaj. — Predno si nakupite obleko, ogledite si mojo zalogo in prepričali se bode, da prodajam najboljše blago po zelo nizkih cenah, brez konkurence. Z velespoštovanjem 1907 5
Marija Rovšek, trgovka
Kolodvorske ul. 35, nasproti „Tišlerjeve gostilne“.

Stepalnik, žličar za omoke, priprava za krompir vse 3 komade za 25 kr. Držalo za brisačo, umetno izrezljano in vezeno s steklom 25 kr.

Revolucijo
je provzročila velikanska kupčija naštetih stvari po 25 kr. Da omogočim tudi onim, ki bivajo po deželi, nakup teh neverjetno cenih rečij, sem izdal cenike z nekaj tisoč naslikanih stvari po 25 kr.; vsakomur poštnine prosto, kateri dobiva se tudi blago po višji ceni. Razpošiljam te cenike na zahtevanje postane gotovo moj odjemalec. 2236 10-4
Izvozna hiša Hermann Auer, Dunaj, IX./2. Nussdorferstr. 3.-X. (krščanska tvrška).

Svete podobe v steklenem poklopu 15 cm višine, soke prekrasne 25 kr.

Stanje hranilnih vlog: nad 22 milijonov K.
Rezervni zaklad: nad 768.000 K.
Mestna hranilnica ljubljanska
v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložitnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.
Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati. 786 13-8

Ne kupite nobene ure
dokler niste prejeli mojega velikega cenika!

gld. 1-50 gld. 3-50

- nikel. Roskopf ure gl. 1-50
 - Goldin 3-
 - srebrne 5-
 - s dvojnimi pokrovom 4-
 - s 3 srebri. 5-
 - plak. i kleno ure 3-50
 - amer. Golddouble 5-
 - prava Roskopf-razent. 3-50
 - prava Omega 9-50
 - srebr. oklepna verižica 1-
 - 14karatno zlato ure 8-50
 - 14karatno zlato veriž. 10-
 - 14karatni slati prstani 2-
 - stenske ure od 3-80
 - s bitim liki svo-u 4-50
 - s gorbo 6-
 - s kukavico 3-50
 - kuhinjske ure 1-90
 - budilke 1-50
 - inočeje tače 1-75
 - s dvojnimi spojem 1-75
- Triletno pisarni jamstvo, za primeroma cenar nazaj.
Narpošila na rovesčju.

Maks Böhnell
3388 urar 30-2
Dunaj, VI., Margarethenstr. 27 (vlastni hiši)
Zahtevalje moj cenik z 2000 slikami zastoj in poštine prosto.

Tudi ona
ki želi zaslužiti pri tekmoivanju 15.000 kron za kuhinjske recepte.

Ceres
jedilne masti.

Podrobni pogoji tega Ceres-tekmoivanja se dobe brezplačno pri vsakem boljšem trgovcu. c 3 2313 6-1

Slovenoi! Domača tvrška prodaja snovi za napravo fine in okusne domače pijače
za na tropine, droži in na vodo. Snovi so naravne in zato popolnoma neškodljive. Dobro je pijačo pozimi narediti, da se do spomladl uleži. — Cene so: I. vrste gld. 8-15, II. vrste gld. 7-20, III. vrste gld. 5-90. **Fr. Humljak**, trgovina z špec. blagom, delikatesami in poljskimi pridelki. „Gradeo, Auenbruggerjeva ulica 26. 2424 1

Vabilo k javni dražbi.
Dne 2. novembra, t. j. v petek in prihodnje dni vršila se bo **prostovoljna javna dražba** goveje živine, konj, različnih vozov, kočij in raznega gospodarskega orodja na graščini Dol (Lustthal) pri Ljubljani. — Dražba se prične v petek ob 1. uri popoldne. 2439 1

Zadruga čevljar-skih mojstrov
v Tržiču
naznanja, da je primorana vsled vedno višjih cen usnja kakor tudi vedno višjih plač svojih pomočnikov **povišati cene čevljar-skih izdelkov za 25 odstotkov.** 2456 1 1

Učenca za kovaško obrt išče
Franco Vrhovec, kovaški mojster
Ljubljana, Bohoričeve ulice št. 6. 2434 1-1

Koverta s firmo
in
trgovske račune
priporoča
Katoliška tiskarna

Odlikovano. Ustanovlj. 1870.
Vse vrste
lovskega i. luksus orožja
se kupi najbolje, najcenejše pod 3 letnim jamstvom naravnosti iz orožarne 1670 14

Anton Sodja
Borovlje na Koroškem.
Bogato ilustrovani ceniki zastoj in franko. — Pošiljatve na ogled dovoljene.

Prav zastoj
brez vsakega plačila

2260 10-4

dobi za božično darilo ponoči se bliščečo železniško budilko ali Roskopf uro v vrednosti 5 K poleg lepega stenskega koledarja s košarico, vsak ki naroči do 15. decembra blaga črez 30 K. — Zahtevajte torej takoj moj cenik z 2000 podobami zastoj in franko. Telefon 3523. **Maks Böhnell**, urar, Dunaj IV., Margaretenstr. 27.

Za 5 vinarjev
si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposlatev vzorcev pri **veliki trgovini bratje Lechner v Gradcu**, železna hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejšje blago za damske obleke, črno in barvano perilno blago, posteljino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potreščine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo realna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev. 2126 18-3

Apofag
odstrani zanesljivo v
2 dneh brez bolečin kurja očesa, bradavice in žulje. Proti vpslatvi 1 krona 20 vin., 3 kom. 3 K franko, pošlje takoj lekarna „Einhorn“ v Welsu 13, na Gor. Avstr. 2306 6-1

Preglednik (Platzmeister)
ki zna nemški in je uporaben za delo v pisarni in pri lesni trgovini, dobi službo pri **Franou Cleinscioh**, lesnem trgovcu v Twimbergu na Koroškem. 2331 3-3

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta

H. Suttner, urar Ljubljana
Mestni trg nasproti rotovža prej v Kranju priporoča svojo veliko zalogo finih švicarskih ur, brilantov, zlatnine srebrnine v veliki meri po najnižjih cenah.
V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča. 1821 19-11

Najcenejša, največja eksportna tvrška!

Prosim, zahtevajte veliki, novi cenik, ki se pošlje zastoj in poštine prosto.